

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Volba strategií začínajícími tlumočníky při
simultánním tlumočení v médiích**

**Methods of novice interpreters in simultaneous
interpreting in the media**

(bakalářská práce)

Autor: Lucie Kovaříková

Vedoucí práce: PhDr. Veronika Prágerová

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam citované a použité literatury.

V Olomouci dne 19. května 2011. ....

Děkuji PhDr. Veronice Prágerové za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi v průběhu psaní této bakalářské práce poskytla.

Dále bych chtěla poděkovat svým spolužákům, kteří mi ochotně poskytli své tlumočnické nahrávky, na kterých byla založena praktická část této práce.

Obsah

OBSAH	4
1. ÚVOD	6
1.1. Cíl a metody práce.....	8
1.2. Tlumočení a překlad v médiích.....	10
1.3. Hypotéza.....	12
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	13
2.1. Úskalí simultánního tlumočení.....	14
2.2. Model úsilí.....	18
2.3. Taktiky řešení problémů v simultánním tlumočení.....	19
2.4. Strategie při korekci vlastních chyb.....	21
2.5. Strategie při korekci chyb na straně řečníka.....	22
2.6. Hodnocení kvality tlumočení.....	23
3. PRAKTICKÁ ČÁST	25
3.1. Korpus.....	26
3.1.1. Komentář k původnímu projevu.....	27
3.1.2. Obecný komentář k výkonu jednotlivých tlumočnicků.....	28
3.2. Analýza tlumočnických projevů.....	29
3.2.1. Hodnocení adekvátnosti tlumočnických strategií.....	29
3.2.2. Přehled výsledků analýzy.....	45
4. ZÁVĚR	47
5. PŘÍLOHY	49

5.1. Příloha 1- Transkript výchozího projevu.....	49
5.2. Příloha 2- Transkript natlumočeného projevu prvního tlumočníka.....	55
5.3. Příloha 3- Transkript natlumočeného projevu druhého tlumočníka.....	59
5.4. Příloha 4- Transkript natlumočeného projevu třetího tlumočníka.....	63
RESUME.....	68
BIBLIOGRAFIE.....	70
Citovaná literatura.....	70
Internetové zdroje.....	71
ANOTACE.....	72

1. ÚVOD

Téma své bakalářské práce jsem si vybrala z praktického hlediska. Jako studenti oboru tlumočnictví a překladatelství se setkáváme s různými simulacemi reálných situací, které se mohou vyskytnout jednou, až z nás budou profesionální tlumočníci a tlumočnice. I podle tohoto jsou vyučujícími vybírány vhodné nahrávky k tlumočení, které by nás měly připravit na opravdové simultánní tlumočení. Simultánního tlumočení se hojně využívá při tlumočení filmů, živých přenosů předávání prestižních ocenění jako jsou hudební ceny Grammy nebo světoznámí Osaři, či v televizních pořadech, rozhovorech s herci, spisovateli, vědci a jinými významnými osobnostmi. Převážnou část nahrávek v tlumočnických seminářích tvořily ty, jenž zachycují různé televizní pořady tzv. talkshows, tedy dialogy mezi moderátorem a pozvaným hostem. Témata byla například psychologie, věda, právo, obchod, a jiná, a bylo vždy zapotřebí věnovat čas studiu odborných článků, slovní zásoby a odborné terminologii, která se dané tematiky týkala. V tlumočnické profesi se člověk může setkat s celou škálou problematik a témat a měl by vždy být připraven se vzdělávat v oblastech, ve kterých znalosti postrádá.

Teoretická část práce pojednává o tom, jaké druhy překladu v médiích existují, a ukazuje, že simultánní tlumočení je nejčastější formou audiovizuálního překladu. Dále zpracovává řadu překážek, které tlumočníci v této oblasti musí překonávat a na základě prací teoretiků tlumočení navrhuje tlumočnické taktiky a strategie. Také se věnuje hodnocení kvality tlumočení a odhaluje, na co kladou důraz diváci a posluchači médií a jak kriticky hodnotí výstupy tlumočnicků.

V praktické části práce použijeme korpus textů získaný z přepisů tlumočnických nahrávek studentů oboru tlumočnictví a překladatelství, jejich výstup analyzujeme a zjistíme, jaké strategie při tlumočení používají. Zaměříme se na to, zda jsou schopni své teoretické znalosti uplatnit v praxi a zda postupy a strategie, které volí, jsou adekvátní.

Tato práce může být pomůckou vyučujícím při sestavování sylabu pro vyšší ročníky tlumočnických studijních oborů, protože zkoumá postupy studentů závěrečného ročníku při tlumočení a následně ukazuje kvalitu jejich výstupu. Na základě získaných výsledků bude zřejmé, v jaké oblasti mají studenti mezery, na kterých oblastech je potřeba více pracovat a zda by bylo vhodné, aby se tito studenti nadále věnovali například

magisterskému navazujícímu studiu tohoto oboru, aby se ve svých dovednostech zdokonalili a tudíž byli lépe připraveni na práci mediálních tlumočnicků.

1.1. Cíl a metody práce

Teoretická část této práce vychází zejména z díla Daniela Gila *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*¹ a jeho modelu úsilí (*Effort Model*). Dále představuje překlad v médiích, uvádí druhy překladu v médiích a vychází z díla Yvese Gambiera². V teoretické části se věnujeme problémům, se kterými se každý tlumočnický musí potýkat, a navrhuje taktiky a strategie k jejich řešení. Také představujeme korekci chyb, kterých se může dopustit tlumočnický nebo řečník. Dále se pak zabýváme hodnocením kvality tlumočení na základě kritérií představených Ingrid Kurzovou a Franzem Pöchhackerem.³

Cílem mé práce bylo zjistit, zda začínající tlumočnický, studenti třetího ročníku oboru tlumočnický po absolvování šesti tlumočnických seminářů (konsekutivní a simultánní tlumočení, z anglického jazyka do českého a naopak), volí adekvátní postupy a tlumočnické strategie při simultánním tlumočení televizního pořadu, a zda své teoretické znalosti získané v seminářích a v odborné literatuře vhodně aplikují v praxi. Jako materiál k vytvoření této práce mi posloužila nahrávka televizního pořadu *Conversation with History* a následně nahrané tlumočnické projevy tří studentů. Z původní nahrávky bylo vybráno 21 problematičtých úseků. Zaměřila jsem se tedy na postup jednotlivých tlumočnický při překladu těchto úseků, navrhla možný překlad a ohodnotila, zda postup zvolený těmito tlumočnický byl adekvátní, zda tlumočnický ve svých strategiích uplatnili teoretické znalosti tlumočení, a zda jejich projev splnil požadavky na kvalitu tlumočení, to znamená, zda zachoval význam a smysl výpovědi a dostatečně převedl dané úseky z jazyka výchozího do cílového.

---

¹ GILE, Daniel . *Basic Concepts and Models for Interpreter and translator training*. [s.l.] : [s.n.], 1995. 274 s.

² GAMBIER, Yves . Screen Transadaptation : Perception and Reception. In *The Translator : Volume 9*. [s.l.] : [s.n.], 2003. s. 171-189.

³ KURZ, Ingrid; PÖCHHACKER, Franz. *Translation: Nouvelles de la FIT-FIT Newsletter 14(3/4)*. [s.l.] : [s.n.], 1995. Quality in TV Interpreting, s. 350-58.

Praktická část této práce je empirickým výzkumem, při kterém se shromažďují a následně vyhodnocují data. V rámci tohoto výzkumu jsme nejdříve použili metodu pokusnou (experimental method), protože jsme provedli experiment, na kterém jsme zkoumali adekvátnost strategií zvolených začínajícími tlumočníky při simultánním tlumočení v médiích. Následně jsme použili metodu pozorování (observational method), pomocí které jsme provedli analýzu nashromážděných dat a jejich vyhodnocení.⁴

---

⁴ GILE, Daniel. Observational Studies and Experimental Studies in the Investigation of Conference Interpreting. *Target*. 1998, 10:1.69-93, s. 1-16.

1.2. Tlumočení a překlad v médiích

Podle Daniely Müglové se jedná o nejnáročnější druh tlumočení.⁵ Tlumočení v médiích je velmi rozšířené a setkal se s ním už určitě každý. Ať už v televizi nebo v rádiu. Protože jde o média, které sledujeme nebo posloucháme, mediální tlumočení spadá do oblasti audiovizuálního překladu, tzv. *audiovisual translation* (AVT).⁶

Podle Gambiera (2003, 172) se audiovizuální překlad dělí na mezijazykové titulkování (*interlingual subtitling*), dabing, konsekutivní tlumočení, simultánní tlumočení, mluvený komentář k filmu nebo televiznímu programu (*voice-over*), volný komentář (*free commentary*), tlumočení z listu (*sight translation*) a navíc vícejazyčnou verzi, které se nebudeme věnovat. Tyto typy jsou v audiovizuálním překladu dominantní.

Mezijazykové titulkování- jedná se o převod mluveného projevu do psané formy a to z jednoho jazyka do druhého. V některých zemích, jako je například Belgie, Izrael a Finsko, se titulky promítají ve dvou jazycích (V Belgii je to například francouzština a vlámsština).

Dabing- v Česku hojně využívaná forma překladu hlavně v televizním vysílání. Jedná se o namluvení dialogů v jiném jazyce se záměrem zachování ostatních zvukových projevů. Zde vyvstává problém se synchronizací promluvy a pohyby rtů herců. Dialogy musí být přeloženy tak, aby alespoň do určité míry odpovídaly pohybům rtů mluvícího herce.

Gambier (2003, 173) také uvádí tzv. vnitrojazykový dabing (*intralingual dubbing*), který se například používá při promítání britských filmů v Americe, kdy se film dabuje z britské angličtiny do angličtiny americké (například filmy Harry Potter a Trainspotting).

---

⁵ MÜGLOVÁ, Daniela, MÜGLOVÁ, Daniela. *Komunikácia, tlmočenie, preklad alebo Prečo spadla Babylonská veža?*. Bratislava : Enigma, 2009. 324 s.

⁶ GAMBIER, Yves, op.cit., s. 171.

Konsekutivní tlumočení- jak uvádí Gile⁷, konsekutivní tlumočení se skládá ze dvou fází. První fází je poslech a notace a druhou fází je mluvený projev. Podle Gambiera (2003, 173), konsekutivní tlumočení probíhá naživo (například v rádiu při rozhovoru se známými osobnostmi) nebo na tiskových konferencích.

Simultánní tlumočení- podle Müglové (2009, 198) je to nejčastěji využívaný druh tlumočení při mediálním překladu. Používá se při diskuzích ve studiu mezi moderátorem a hostem. Je zde důležitá rétorická prezentace tlumočnického projevu a schopnost tlumočnicka plynule hovořit. Na tento druh audiovizuálního překladu se zaměříme v praktické části této práce. Také sem lze zařadit tlumočení znakové řeči.

Voiceover- používá se při tlumočení dokumentárních filmů nebo rozhovorů, kdy je zvuk v pozadí ztlumen a je slyšet pouze namluvený překlad. Hlas tlumočnicka (může jím být herec nebo žurnalista) tedy překrývá původní promluvu v původním jazyce.

Volný komentář (free commentary)- jak už název sám napovídá, jde o doprovodný komentář, který je přizpůsoben novému cílovému publiku, a informace jsou do něj přidávány nebo z něj jsou vypuštěny. Volný komentář je využíván při tlumočení dětských pořadů, dokumentárních filmů apod.

Tlumočení z listu (sight translation)- titulky jsou již připravené na dialogové listině v cizím jazyce, většinou pilotním (*pivot language*), a tlumočnick je za chodu tlumočí do cílového jazyka. Tlumočení z listu se využívá například na filmových festivalech. Při tomto typu tlumočení je potřeba se zaměřit na funkční větnou perspektivu a na systémové rozdíly mezi jazyky, aby tlumočnick příliš nekopíroval skladbu věty výchozího jazyka. Také tento druh tlumočení tlumočnicka může nutit ke snaze tlumočit co největší množství informací a tím může vzniknout časová prodleva mezi projevem mluvčího a tlumočnicka. Na druhou stranu zde odpadá problém s přesycením krátkodobé paměti, protože potřebné informace má tlumočnick v textu.

---

⁷ GILE, Daniel. *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*. [s.l.] : John Benjamins Publishing Co., 1995. The Effort Models in Interpretation, s. 178.

1.3. Hypotéza

Na základě analýzy nahrávek začínajících tlumočnicků (studenti 3. ročníku oboru Angličtina se zaměřením na tlumočení a překlad na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci) pořádaných v seminářích simultánního tlumočení navrhuji následující hypotézu:

Začínající tlumočníci po dvou letech studia tlumočnickví na základě jejich tlumočnického výstupu uplatňují své teoretické znalosti tlumočnických postupů získané v tlumočnických seminářích v praxi a při simultánním tlumočení volí vhodné tlumočnické strategie.

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

V teoretické části si představujeme Gilův⁸ model úsilí (*modèle d'efforts* or *Effort Model*), který vychází z předpokladu, že tlumočnick má k dispozici jakousi duševní energii, z které čerpá a při tlumočení je zapotřebí veškerá tato duševní energie a někdy dokonce více, než má tlumočnick dispozici. Dále tento model uvádí několik druhů kapacitních nároků, které jsou na tlumočnicka kladeny: porozumění (poslech a analýza), produkce, paměť a koordinace. Tomuto modelu se věnuje část 2.2. této práce.

Dále se teoretická část této práce zabývá problémy simultánního tlumočení. Tato problematika je v teorii tlumočení známým tématem a každý, kdo se tlumočení věnuje, by měl být s těmito problémy obeznámen, aby byl připraven se s nimi vypořádat. Možné taktiky řešení problémů v simultánním tlumočení jsou navrženy v části 2.3. teoretické části této práce a v praktické části se zaměříme na to, zda začínající tlumočnicki tyto taktiky využívají v praxi. Dále se věnujeme strategiím korekce chyb jak na straně tlumočnicka, tak na straně řečnicka, a teoretickou část uzavíráme hodnocením kvality tlumočení podle Ingrid Kurzové a Franze Pöchhacker.⁹

---

⁸ GILE, Daniel, *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*. [s.l.] : John Benjamins Publishing Co., 1995. The Effort Models in Interpretation, 274 s.

⁹ KURZ, Ingrid; PÖCHHACKER, Franz. *Translation: Nouvelles de la FIT-FIT Newsletter 14(3/4)*. [s.l.] : [s.n.], 1995. Quality in TV Interpreting, s. 350-58.

2.1. Úskalí simultánního tlumočení

Tlumočnická profese je bezesporu náročná a mnohdy je potřeba čelit nesnázím a zdolávat překážky. Ne vždy je řečník zkušený, připravený, ohleduplný, nebo si nemusí uvědomovat, že jeho projev bude tlumočen. Gile (1995, 172) se věnuje problémům, s jakými se může tlumočnický potýkat:

Hutnost projevu- v případě, že promluva obsahuje přemíru informací v krátkém časovém úseku, výkon tlumočnický se tak snižuje, a je zatížena krátkodobá paměť. Do této kategorie se může řadit tempo projevu řečníka. Někteří řečníci přestože mluví rychle, neuvádí velké množství informací, a proto hutnost projevu není nijak vysoká. Pokud řečník vypočítává body, vyjmenovává příklady, atd., což jsou údaje, které nejsou nijak gramaticky propojené, připívá to k obsahové hustotě projevu. Předem připravené projevy, které jsou řečníkem čteny, jsou na tlumočení náročné, protože neobsahují tolik *hezitačních zvuků*¹⁰ a jsou obsahově hutnější než projevy spontánní a improvizované.¹¹

Vnější vlivy- mezi ně se řadí kvalita zvuku ve sluchátkách tlumočnický, silný přízvuk, nebo když řečníci mluví jeden přes druhého.

Neznámá jména- pokud tlumočnický nezná překlad jména nebo názvu v cílovém jazyce, musí při vytváření překladu zvýšit úsilí krátkodobé paměti¹². Názvy a jména jsou na tlumočení velmi náročná.

Přesycení- nastává, když je tlumočnický nucen uchovávat v krátkodobé paměti velké množství informací. K tomuto dochází, když jsou výchozí a cílový jazyk syntakticky natolik odlišné, že tlumočnický zaostává za řečníkem, aby načerpal dostatečné množství informací potřebné k přeformulování projevu. Gile (1995, 174) jako příklad uvádí tlumočení mezi němčinou a francouzštinou či japonštinou a angličtinou.

---

¹⁰ Hezitační zvuky definovány jako *paralingvistické jevy*, např. *porušování souvislé řeči vokály (ééé) nebo hmm, odkašlávání, neartikulované zvuky vyjadřující někdy váhavost* na ABZ [online]. 2005-2006 [cit. 2011-03-21]. Slovník cizích slov. Dostupné z WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/hezitační-zvuky-a-pazvuky>>.

¹¹ Halliday a Déjean Le Féal v GILE, Daniel, op.cit., s. 173.

¹² Úsilí krátkodobé paměti je vysvětleno v části 2.2. této práce.

Dalším úskalím může pro tlumočníka být snížení jeho pozornosti. V projevu řečníka se mohou vyskytovat údaje, které jsou snadné k zapamatování, ale protože jejich vyslovení je pouhým okamžikem, jsou velmi náročné ke zpracování (čísla, jména, zkratky). Pokud tedy tlumočník jen na chvíli poleví v pozornosti, vyžaduje to velké úsilí si takový údaj vybavit. Avšak i v případě, kdy tlumočník v pozornosti nepoleví, může nastat situace, kdy tlumočník narazí na segment projevu, který neočekává. V tom případě se jeho schopnost pohotového přeformulování promluvy také snižuje.

Snížená procesní kapacita (*processing capacity*) promluvy se může projevit zhoršením kvality obsahu překladu (chyby, přerušování, vypuštění informací, atd.) anebo zhoršením kvality projevu (jazyková stránka projevu, hlas, intonace, atd.).¹³

Omezení, s kterými se tlumočník musí potýkat, však nejsou pouze jazykového charakteru, ale tlumočnický projev ovlivňuje řada dalších faktorů, jako je například stres. Omezení (*constraints*), která zvyšují napětí a stres jsou například tato:¹⁴

1. Tlumočník většinou není v přímém kontaktu s moderátorem a hostem.
2. Projev tlumočníka je obvykle nahrán a znovu vysílán s časovým odstupem a je tak vícekrát vystaven kritice diváků nebo posluchačů, kteří netuší, v jakých podmínkách nahrání projevu probíhalo. Publikum také od tlumočníka očekává, že jeho projev bude stejně plynulý jako projev televizních hlasatelů.¹⁵
3. Tlumočník v médiích se zřídka může připravit na určitý druh překladu nebo projevu, a proto by měl být za každých okolností připraven se vypořádat s jakýmkoli tématem či typem řečníka.
4. Prostředí, ve kterém tlumočník pracuje, může být k jeho práci nevhodné (stísněný prostor, nedostatečná zvuková izolace, atd.).
5. Kvalita zvuku může být velmi nízká, řečníkův projev může být rušen hlukem v pozadí, nebo nesprávným umístěním mikrofonu.

---

¹³ GILE, Daniel. *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*. [s.l.] : John Benjamins Publishing Co., 1995. The Effort Models in Interpretation, s. 172-201.

¹⁴ VIAGGIO, Sergio. Simultaneous interpreting for television and other media : Translation doubly constrained. In GAMBIER, Yves; GOTTLIEB, Henrik. *(Multi) media translation*. [s.l.] : [s.n.], 2001. s. 23-33.

¹⁵ MÜGLOVÁ, Daniela. *Komunikácia, tlmočenie, preklad alebo Prečo spadla Babylonská veža?*. Bratislava : Enigma, 2009. s. 198.

6. Mnozí řečníci nejsou profesionálové a s projevem v médiích nebo rozhovorem s moderátorem nemají zkušenosti. Řečníkem může být obyčejný kolemjdoucí, zemědělec nebo narkoman, a na druhé straně spektra filozof, vědec, herec nebo spisovatel.

7. Přednes musí být srozumitelný a rázný v porovnání s tlumočením mimo média a vyžaduje větší pozornost.

8. Často je důležité, aby tlumočnická promluva byla dokončena dříve nežli řečníkem.

9. Ve skutečnosti mediální tlumočnická profese před širokou veřejností, která ji hodnotí a soudí podle něj a jeho výkonu. Pracovní podmínky tlumočnicků v médiích jsou náročnější a to bohatě přispívá ke stresu a napětí.

Všechny tyto stresy mají přímý vliv na tlumočnickou vědomou a hlavně nevědomou motivaci.

Ve většině případů silný akcent řečníka, jeho neřízený nebo nesrozumitelný projev by neměl stát v cestě srozumitelnosti projevu tlumočnicka. Ten se musí snažit upravit projev a formulovat jej tak, aby byl maximálně srozumitelný a přijatelný pro předpokládané publikum. Diváci nejsou tolerantní k „doprovodným jevům spontánní komunikace, hezitační zvuky, opakování slov, a častým opravám“.¹⁶

Na rozdíl od konferenčního tlumočnicka, mediální tlumočnick musí být připraven se vypořádat s jakýmkoli tématem, řečníkem, dialektem, sociolektem nebo idiolektem. Je od něj očekáváno, že bude výborným zprostředkovatelem, bude mít psychomotorické reflexy konferenčního tlumočnicka, kulturní citění komunitního tlumočnicka, analytické myšlení a znalosti novináře, a rétorickou obratnost zkušeného hlasatele.¹⁷

Dalším z problémů mediálního tlumočnicka může být i nedostatek komunikace s řečníkem. Tlumočnick na řečníka nemusí přímo vidět, ale sleduje ho například na obrazovce, případně jej slyší jen ve sluchátkách. Nemá s ním přímý kontakt, a proto ho nemůže zastavit, případně se na něco zeptat či jej požádat o zopakování, atd. Při konferenčním tlumočení tomu je jinak a účastníci konference a řečníci mají možnost spolu navzájem komunikovat. V případě médií tato komunikace funguje pouze jedním směrem.

---

¹⁶ MŮGLOVÁ, Daniela, op.cit., s. 198.

¹⁷ VIAGGIO, Sergio, op.cit., s. 30.

Tlumočník také nemůže obdržet zpětnou vazbu publika či posluchačů a nemůže tak vědět, jak se tváří, reagují, nebo zda překladu rozumí. Při negativní reakci publika by například mohl zjistit, že se dopustil chyby, které si obecnost všimlo, a mohl by ji napravit.

Práce tlumočníka v médiích může být stresující, když si uvědomí, že jej poslouchá a hodnotí stovky a možná tisíce posluchačů či diváků. Tím je na tlumočníka vyvíjen tlak, který může negativně ovlivnit jeho výkon. Často bývá původní zvuk pouze ztišen a je slyšet v pozadí, publikum slyší originál i projev tlumočníka, a může jej tak snadno hodnotit a srovnávat jeho výkon s výkonem řečníka.

Tlumočník musí být při audiovizuálním překladu dostatečně pohotový a snažit se o co nejmenší prodlevu mezi projevem řečníka a svým tlumočnickým projevem, aby příliš nezaostával. Pokud je publiku promítána prezentace nebo sleduje na obrazovce obrázky, grafy, atd., měl by se tlumočník snažit, aby jeho projev odpovídal tomu, co se na obrazovce promítá.¹⁸

Zlatým pravidlem by měla být snaha o zachování funkce promluvy, aby gramatická správnost a množství informací nezatlačilo do pozadí smysl. Jasný a srozumitelný překlad, ochuzený o některé informace, je pro posluchače prospěšnější než doslovný překlad nabitý informacemi na úkor srozumitelnosti a jasnosti.¹⁹

---

¹⁸ KURZ, Ingrid. Getting the message across : Simultaneous interpreting for the media. In *Translation as Intercultural Communication*. [s.l.] : [s.n.], 1997. s. 195-197.

¹⁹ KAHANE, Eduardo. *AIIC* [online]. 2000 [cit. 2011-03-14]. Thoughts on the Quality of Interpretation . Dostupné z WWW: <<http://www.aiic.net/ViewPage.cfm/page197.htm>>., citace přeložena autorkou práce, anglický originál: „... clear and intelligible text with some information loss may be more useful to the listener than a text seeking to be complete at the expense of clarity and intelligibility.“

2.2. Model úsilí

Problémy v tlumočení však nevznikají pouze při rychlém, informačně hutném projevu řečníka nebo při technicky orientovaných proslovech, ale také při pomalých a neproblematických úsecích řeči. Gile²⁰ navíc zjistil, že s problémy v zdánlivě prostých projevech se potýkají i ostřílení profesionální tlumočníci. Uvádí, že je pro studenty tlumočnictví velmi důležité pochopit, proč i tito zkušení tlumočníci chybují, aby tuto skutečnost přijali, a získali tím nápady či metody k vypořádání se s potížemi.

„Model úsilí je založen na předpokladu, že při tlumočení výkon tlumočníka a adekvátnost přetlumočené informace přímo závisí na dostatku kapacity ke zpracování informace (*processing capacity*)“.²¹ Tlumočení vyžaduje tzv. duševní energii, a ta je dostupná v omezeném množství. Když je této mentální energie potřeba více než má tlumočník k dispozici, jeho výkon se zhoršuje.

Model úsilí Daniela Gila²² se skládá ze tří částí:

1. *Úsilí poslechu a analýzy*, u kterého se jedná o porozumění záměru řečníka, o analýzu smyslu jeho výpovědi a její interpretaci.
2. *Úsilí produkce textu*, jehož funkce je tvoření lingvisticky správných a přirozených formulací v cílovém jazyce.
3. *Úsilí krátkodobé paměti*, jehož funkcí je uchovat informace mezi první a druhou fází, tzn. mezi poslechem a produkcí.

Aby procesní kapacita byla rozložena mezi tato tři úsilí, existuje navíc *úsilí koordinace*, které tato úsilí koordinuje.

V procesu simultánního tlumočení tlumočníci také využívají tzv. pravděpodobnostní prognózování (podle I. Čenkové), neboli anticipaci. Tu můžeme podle Gila (1995, 176) rozdělit na jazykovou a mimojazykovou. V každém jazyce není pořadí slov náhodné, ale lze s určitou pravděpodobností říci, jaké slovo by mohlo následovat například člen

---

²⁰ GILE, Daniel, op.cit., s. 160.

²¹ ČENKOVÁ, Ivana. *Úvod do teorie tlumočení*. [s.l.] : [s.n.], 2008. 111 s.

²² ČENKOVÁ, Ivana, op.cit., s. 81.

v angličtině. Bude to podstatné nebo přídavné jméno, a nikoli například sloveso. V tom případě jde o jazykovou anticipaci. V případě mimojazykové anticipace se vyžaduje velmi dobrá znalost výchozího jazyka, dostatečná znalost okolností konference, předmětu jednání a samotného řečníka, napomáhá anticipaci myšlenek vyjádřených v projevech. Anticipace však není přesnou a jistou předpovědí řečnickových slov, ale určitá znalost směru řečnickova projevu v určitém kontextu nebo situaci. Čím více může tlumočnický vyvíjet anticipace, tím méně musí vynaložit síly na poslech a analýzu. Z tohoto důvodu je vyžadání materiálů a předchozí příprava na danou tlumočnickou práci tolik důležitá, a nejedná se pouze o ulehčení práce tlumočnicka, ale zejména o zvýšení kvality jeho projevu.

2.3. Taktiky řešení problémů v simultánním tlumočení

Pro začátečníky v simultánním tlumočení je důležité se zaměřit na chyby, kterých se dopouštějí, aby mohli na svém projevu pracovat a těchto častých chyb se vyvarovat. Jakým způsobem se studenti potýkají s problémy a jaké metody či taktiky volí při jejich řešení, se budeme zabývat v praktické části práce. Zde bych se chtěla věnovat vybraným taktikám řešení problémů při simultánním tlumočení. Tyto problémy Gile (1995, 192) dělí na několik oblastí a navrhuje jejich nápravu.

Prvním problémem je neporozumění (*comprehension*). Tato oblast se rozděluje podle řešení problémů.

1. *Prodleva*- pokud má tlumočnický potíže porozumět tomu, co mluvčí hovoří, může si vzít více času na rozmyšlenou a tlumočit se zpožděním (větší časovou prodlevou). Tím má možnost si problém vyřešit, promluvu pochopit a následně ji přetlumočit. Hlavním úskalím této taktiky je nahromadění množství informací v krátkodobé paměti a hrozí, že tlumočnickovi vypadnou celé úseky promluvy.

2. *Vyvození úseku z kontextu*- pokud tlumočnický neporozuměl odbornému termínu, číslům, nebo jiným údajům, může se pokusit jej vyvodit z kontextu promluvy na základě znalosti výchozího jazyka a tématu, tzn. využít své mimojazykové znalosti (*extralinguistic knowledge*). Tuto techniku nápravy neporozumění však Gile (1995, 192) nepovažuje za příliš vhodnou, protože stejně jako při časové prodlevě je tlumočnický náchylný k přílišnému hromadění informací v krátkodobé paměti.

3. *Pomoc kolegy v tlumočnické kabině*- obvykle při simultánním tlumočení v kabině má pasivní tlumočnick (ten, co právě netlumočí) lepší podmínky porozumět smyslu promluvy, protože pouze poslouchá, zatímco aktivní tlumočnick (ten, co tlumočí) musí paralelně dělat několik činností. Proto si většinou pasivní tlumočnick dělá poznámky, pokud se v promluvě vyskytují odborné termíny, vlastní jména, číslovky, atd., které poskytuje aktivnímu tlumočnickovi k nahlédnutí. Proto je druhý tlumočnick v tlumočnické kabině nepostradatelným pomocníkem každého profesionála v této oblasti. Jak ale Gile (1995) uvádí, ne vždy je asistence pasivního tlumočnicka v kabině možná, protože on sám buď odpočívá, nebo se sám připravuje na další segment promluvy, který bude tlumočit a věnuje se například vyhledávání termínů, které se v prezentaci vyskytují. Je zajímavé, že někteří tlumočnicki nevyhledávají přítomnost druhého tlumočnicka v kabině, jelikož je jim nepříjemné, že je kolega při práci poslouchá. V praktických seminářích tlumočení je možné toto pozorovat na studentech zejména při konsektivním tlumočení. Začínající tlumočnicki pod časovým tlakem a ve strachu, že by je kolegové mohli poslouchat a hodnotit, polykají konce slov nebo nedokončují věty. Projev se tak stává pro posluchače méně srozumitelným a snižuje se tak celková kvalita tlumočnického projevu.

Další oblastí řešení problémů při tlumočení je přeformulování (*reformulation*²³).

3. *Substituce*- náhrada termínu obecnějším vyjádřením nebo názvem, tzv. generalizace (namísto termínu *hlíva ústřičná* použijeme obecnější termín *houba*). Nevýhodou této taktiky je ztráta informací v cílovém jazyce.

4. *Vysvětlení nebo parafrázování*- pokud tlumočnick nezná přesný termín v cílovém jazyce, může jej vysvětlit nebo jej jinak popsat. Zvětšuje se tak ale prodleva mezi promluvou mluvčího a tlumočnicka a také na sebe tlumočnick může upozornit posluchače, kteří si mohou všimnout, že tlumočnick nezná daný termín.

5. *Napodobení zvuku nebo slova proneseném ve výchozím jazyce*- pokud tlumočnick neporozumí slovu (jménu či termínu), může se ho snažit foneticky napodobit. Nebezpečím je zde podání nesprávné informace nebo její zkreslení.

---

²³ GILE, Daniel. *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*. [s.l.] : John Benjamins Publishing Co., 1995. The Effort Models in Interpretation, s. 197.

6. *Momentální naturalizace*- při neznalosti termínu jej může tlumočník „naturalizovat“ a vsadit na případnou morfologickou podobnost jazyků, ve kterých tlumočí.

7. *Doslovný překlad*- pokud tlumočník nezná překlad termínu, fráze nebo slovního spojení, může je přeložit doslovně, tedy slovo od slova. Posluchači termínu mohou rozumět i přesto, že to není běžně používaný nebo oficiální překlad a smysl výpovědi, zachován.

8. *Informování posluchačů o problému při tlumočení*- pokud tlumočník neporozuměl nebo si nestihl informaci zapamatovat, může se posluchačům omluvit, pokud se jedná o důležitý údaj.

9. *Vynechání informace*- tlumočník záměrně vypustí určité informace, protože je například považuje za redundantní.²⁴ Předmětem debaty by však mohlo být, zda je tlumočník v takové pozici, aby sám rozhodoval, jaké informace vypustí a jaké přetlumočí.

10. *Ticho*- v případě, že by byl tlumočnický projev horší než žádný, se tlumočník může uchýlit k mlčení. Je to však krajní taktika a měla by se využívat jen v opravdu náročných tlumočnických podmínkách.

2.4. Strategie při korekci vlastních chyb

Tlumočník je jen člověk a chybovat je lidské. O studentech nemluvě. Tlumočníci mohou snadno špatně porozumět slovu nebo úseku, neslyšet slovo (což může mít vážné následky, pokud tím slovíčkem je předpona ne-), nepochopit slovo nebo slovní spojení, nesprávně si vyložit směr řečnickovy argumentace, chybně přetlumočit řečnickovu narážku, která byla spíše skrytá, přeréknout se a říci nesprávně něco, čemu dokonale rozumí, atd. Podle Jonese²⁵, pokud není chyba příliš závažná a nikdo si jí nevšiml, by se měl tlumočník oprav vyvarovat, pokud jde jen o osobní hrdost. V takovém případě by byla oprava spíše rušivým elementem, jak pro samotného tlumočníka, tak pro publikum.

---

²⁴ GILE, Daniel, op.cit., s. 192-201.

²⁵ JONES, Roderick. *Conference interpreting explained*. 2nd edition. [s.l.] : [s.n.], 2002. 142 s.

V případě, že se jedná o chybu závažnějšího charakteru, které si ale publikum všimlo a samo pro sebe opravilo, měl by být tlumočnickův postup stejný jako při drobné chybě. Pokud má však možnost se pohotově opravit a omluvit se, publikum tak získává větší důvěru ve svého tlumočníka. Pokud se tlumočník dopustí závažné chyby, měl by se opravit. Snaha zakrýt svou vlastní chybu s ohledem na svou hrdost je považována za neetickou. Tyto případy je třeba odlišit od těch, kdy je tlumočnickův překlad správný, ale sám tlumočník cítí, že by se mohl vyjádřit lépe a svůj překlad vylepšit. V touze po „perfektním překladu“ by pouze odváděl pozornost publika od samotného projevu.

2.5. Strategie při korekci chyb na straně řečníka

Řečníci se nedopouštějí chyb tak často, jak se většinou tlumočníci domnívají.²⁶ Navíc mnohdy tlumočník nemá takovou znalost problematiky, která se probírá a zřídka se nachází v takové pozici, aby mohl hodnotit obsah řečnickova projevu a rozpoznat chyby, kterých se dopustí. Tlumočník může reagovat na chybu pouze v případě, pokud si je na 99,9% jistý, že jde o chybu.

Pokud je zřejmé, že se řečník jen přeřekl, tlumočník řekne správnou verzi. Bylo by zbytečné opakovat řečnickovu chybu a poté ji opravovat. V jiné situaci může tlumočník přeformulovat výpověď a dodat: „*Myslím, že řečník chtěl říci...*“. Pokud si tlumočník není úplně jistý, jaká je správná verze, může pouze doplnit: „*říká řečník*“, což je signál pro publikum, že daná část projevu nemusí být v pořádku.

Obecně platí, že opravy a vyjádření pochybností o správnosti řečnickova projevu by neměly být příliš časté. V opačném případě by tím tlumočník mohl posluchače obtěžovat a poslech jim znepříjemňovat.

Podle Gila²⁷, pokud se řečník dopustí chyby, má tlumočník na výběr jedno ze tří řešení: 1. Přeformulovat úsek tak, jak jej řekl řečník, tedy bez opravy, 2. Opravit chybu v cílovém jazyce, 3. Upozornit posluchače, že se řečník dopustil chyby. V prvním případě, pokud se tlumočník rozhodne chybu neopravovat, může tak nepříznivě ovlivnit účinek projevu. V druhém případě, tedy pokud tlumočník chybu napraví, riskuje, že řečník se

---

²⁶ JONES, Roderick, op.cit., s. 108-10.

²⁷ GILE, Daniel, op.cit., s. 206.

chyby nedopustil a je to tlumočník, který se zmýlil. Dále posluchači projevu ve výchozím jazyce si chyby řečníka všimnou a okomentují ji, tím pádem tlumočník je nucen vysvětlit, že již chybu opravil. V třetím případě se posluchači mohou ohradit proti tlumočnickovým opravám řečníka a dále se tím snižuje důvěryhodnost řečníka.

2.6. Hodnocení kvality tlumočení

Kvalitu tlumočnického projevu hodnotí jinak samotní tlumočníci a jinak ji hodnotí příjemci daného projevu. Sami tlumočníci na sebe kladou vyšší nároky než posluchači a kladou důraz zejména na expresivní kritéria jako mateřský jazyk, kvalita hlasu a gramatická správnost.²⁸

Požadavky na kvalitu tlumočení jsou vysoké a mnohdy vyšší než na samotného řečníka a velmi často tlumočnickovy pracovní podmínky mohou být ztížené. Řečník má možnost se připravit a používat napsaný projev nebo poznámky. Tlumočník se může potýkat s různými problémy. Nikdy nemůže být tak připraven jako sám řečník a mnohdy má k dispozici minimum materiálů. Publikum však od něj očekává srovnatelnou úroveň projevu.

Kurzová²⁹ uvádí, že televizní diváci či posluchači rádií jsou zvyklí na příjemné hlasy komentátorů, kteří jsou vyškolení v plynulých projevech a práci se čtecím zařízením. Protože posluchači nemusí být obeznámeni s možnostmi a omezeními v simultánním tlumočení, očekávají stejnou úroveň prezentace a stylu projevu i od tlumočníka. V oblasti audiovizuálního překladu je obvyklé, že tlumočník nemá možnost se dostatečně připravit. Sedí přímo ve studiu nebo ve vedlejší místnosti a získává veškeré informace prostřednictvím monitoru. Nemá žádnou zpětnou vazbu (*feedback*) a někdy dokonce ani na řečníka nevidí. Přesto je od něj očekáván stejně kvalitní projev jako od samotného řečníka.

V průzkumu, který Kurzová a Pöchhacker (1995, 351) provedli, uvádí 8 kritérií, která hodnotili jak posluchači, tak televizní komentátoři a moderátoři. Tato kritéria jsou: 1. přirozený přízvuk, 2. příjemný hlas, 3. plynulost projevu, 4. logická návaznost promluvy,

---

²⁸ KAHANE, Eduardo . *AICC* [online]. 2000 [cit. 2011-03-14]. Thoughts on the Quality of Interpretation . Dostupné z WWW: <<http://www.aiic.net/ViewPage.cfm/page197.htm>>.

²⁹ KURZ, Ingrid; PÖCHHACKER, Franz. *Translation: Nouvelles de la FIT-FIT Newsletter 14(3/4)*. [s.l.] : [s.n.], 1995. Quality in TV Interpreting, s. 350-58.

5. významová shoda s projevem v původním jazyce, 6. úplnost tlumočnického projevu, 7. gramatická správnost, 8. terminologická správnost³⁰.

Kurzová ze svého průzkumu vyvodila, že pokud audiovizuální překlad hodnotí televizní hlasatelé, kladou příjemný hlas a přirozený přízvuk tlumočnicka na vyšší příčku než například úplnost projevu.

Samotné hodnocení kvality tlumočení je velmi komplikované, protože je vždy subjektivní. Navíc záleží na tom, kdo jej hodnotí. Zda jsou to posluchači, samotní tlumočníci, nebo nezávislé osoby, které jsou v době tlumočení přítomny (kolega, zadavatel). Dále vyvstává otázka, zda hodnotíme kvalitu celého procesu tlumočení anebo pouze jeho výsledku?³¹ V případě této práce se zaměříme pouze na výsledek, tedy samotný výstup tlumočnicků.

---

³⁰ KURZ, Ingrid; PÖCHHACKER, Franz, op.cit., s. 351. Kritéria přeložila autorka práce z originálu: 1. native accent, 2. pleasant voice, 3. fluency of delivery, 4. logical cohesion of utterance, 5. sense consistency with the original message, 6. completeness of interpretation, 7. correct grammatical usage, 8. use of correct terminology.

³¹ ČENKOVÁ, Ivana, et al. *Teorie a didaktika tlumočení*. [s.l.] : [s.n.], 2001. 175 s.

3. PRAKTICKÁ ČÁST

Tato část práce se zabývá popisem transkripce pořizovaných tlumočnických nahrávek a analýzou zvolených postupů a strategií, které tlumočníci použili při převodu výchozího projevu do cílového jazyka. Bylo vybráno celkem 21 problematických úseků. Úseky ke srovnání a analýze byly vybrány na základě hodnocení jejich náročnosti nebo problematičnosti z hlediska hutnosti projevu, rychlosti projevu řečníka, výskytu neznámých jmen, odborné terminologie nebo vnějších vlivů jako je výslovnost či přízvuk řečníka. Úkolem je zjistit, zda tito studenti (pokusné osoby) jsou schopni využívat svých teoretických znalostí a aplikovat je při tlumočení.

Adekvátnost zvolených strategií tlumočnicků budeme subjektivně hodnotit na základě otázky „*Jsou zvolené strategie adekvátní?*“ A na tuto otázku budeme odpovídat: ano, spíše ano, spíše ne, ne.³² Odpověď *ano* zvolíme tehdy, když tlumočnický vhodně převede úsek výchozího projevu do cílového jazyka. Odpověď *spíše ano* zvolíme tehdy, když tlumočnický přeloží úsek neobratně nebo volně, avšak zachová jeho význam. Odpověď *spíše ne* zvolíme v případě, že tlumočnický úsek přeloží částečně správně nebo vynechá nějakou jeho část. Odpověď *ne* zvolíme tehdy, když tlumočnický zvolená strategie nebo postup změní význam úseku nebo pokud daný segment vynechá. Dále autorka práce navrhne překlad daného segmentu k porovnání s překlady jednotlivých tlumočnicků.

---

³² K vytvoření této práce autorka (rovněž studentka 3.ročníku oboru tlumočnictví) nepoužila hodnocení více osob nebo výzkumu pomocí dotazníků, a tato práce je tedy zcela subjektivní vzhledem k tomu, že adekvátnost volených strategií jednotlivými tlumočnickými hodnotila sama autorka práce.

3.1. Korpus

Původní nahrávka byla poprvé vysílána v lednu roku 2009 na UCTV (televize Kalifornské univerzity). Pořad se jmenuje *Conversation with history*³³ a uvádí jej Harry Kreisler, který je zároveň autorem a producentem tohoto programu. Pořad *Conversation with History* je vysílán každý pátek večer a již jím prošlo více než 500 hostů. Hostem v této nahrávce je Michael Pollan³⁴, americký spisovatel, novinář, aktivista a profesor žurnalistiky na University of California v Berkeley. Je držitelem tzv. Knightovy profesury.³⁵ Knightova nadace (Knight Foundation) usiluje o zvýšení kvality žurnalismu a finančně podporuje různé druhy projektů z této oblasti.

Jeho kniha *In Defense of Food: An Eater's Manifesto* vyšla v roce 2008 a Pollan se v ní zabývá vztahem mezi výživou a západní stravou a zaměřuje se na doporučení ohledně stravy, kterou poskytuje vědecká obec. Tento rozhovor má 58 minut, ale pro účely tlumočení v hodině bylo použito pouze 20 minut původního projevu. Studenti tlumočili bez přestávky a již tuto nahrávku po předchozí domácí přípravě (která záleží na každém individuálně) v semináři tlumočili. Tato tlumočnická nahrávka byla na konci semestru zápočtovým testem a studenti předem nevěděli, že se bude jednat právě o tuto konkrétní nahrávku. Jelikož ale v tlumočnické praxi by měl tlumočnický vždy požadovat materiály a informace k dané tlumočnické zakázce, aby se na svou práci mohl dostatečně připravit, myslím, že tato předchozí příprava je na místě, zlehčuje podmínky tlumočnické práce jen do určité míry a co je nejdůležitější, umožňuje tlumočnickovi snížit stres, ve kterém pracuje tím, že mu poskytuje větší jistotu a přehled v dané situaci a tím mu dává možnost zkvalitnit svůj projev.

Přepis nahrávky původního projevu má 3 463 slov. Přepis promluvy prvního tlumočnicka má 2 145, druhého tlumočnicka 1834 slov, a třetího tlumočnicka 2078 slov. Vidíme tedy, že první tlumočnick se snažil zachovat nejvyšší možné množství informací. V porovnání s původním projevem si můžeme všimnout, že projevy tlumočnicků jsou

---

³³ *University of California, Berkeley* [online]. 1998 [cit. 2011-04-26]. *Conversations with History*. Dostupné z WWW: <<http://conversations.berkeley.edu/>>.

³⁴ *MICHAEL POLLAN* [online]. 2010 [cit. 2011-04-06]. Press Kit. Dostupné z WWW: <<http://michaelpollan.com/press-kit/>>.

³⁵ *John S. and James L. Knight Foundation* [online]. 2006 [cit. 2011-04-15]. Our mission. Dostupné z WWW: <http://www.knightfoundation.org/about_knight/>.

značně kratší, což je způsobeno zkracováním vět, zhušťováním informací a jejich vynecháváním (*omissions*).

3.1.1. Komentář k původnímu projevu

Rozhovor není příliš rychlý, ani příliš pomalý. Můžeme předpokládat, že jak reportér (Harry Kreisler), tak osoba poskytující rozhovor (Michael Pollan), si projev předem připravili. Z jejich rozhovoru je však zřejmé, že projev není čtený, řečníci se zakoktavají, zadržávají, což nabízí prostor k přemýšlení a formulování vět a udržení tempa s řečníkem a jeho projevem.

Reportér mluví rychleji než dotazovaný a v některých pasážích je jeho projev nekoherentní, nedokončuje věty nebo myšlenky, neklesá hlasem, aby signalizoval konec věty, atd. Oba řečníci si také často skáčou do řeči a překřikují se.

Oba řečníci používají nadbytečné množství „vycpávek“ jako „*you know*“ a „*I mean*“ nebo „*um*“. Vycpávku „*you know*“ použil dotazovaný řečník v této dvacetiminutové nahrávce 38krát a „*I mean*“ 8krát. Nevýhodou je, že tlumočnick se v projevu a jeho myšlenkách může ztrácet a trpí tím logická návaznost promluvy, na druhou stranu dává prostor k formulaci a tlumočnick snáze udrží tempo s řečníkem.

Původní projev je spíše formálního charakteru, ale vyskytují se zde obraty a fráze, které jsou neformální, například „*big deal*“, „*yeah*“, „*pretty free design*“, „*wasn't crazy about Bennington*“, „*stuff*“, „*weird*“, „*gonna find a master's dissertation*“, „*food got expensive*“, „*thing*“, „*guy*“.

3.1.2. Obecný komentář k výkonu jednotlivých tlumočnicků

Tlumočnick 1 (dále jen T1)

T1 zvolil taktiku rozlišování mezi otázkou a odpovědí, aby tak posluchačům usnadnil rozlišení mezi promluvou tazatele a dotazovaného. Je ovšem nekonzistentní a tuto taktiku nepoužívá po celý čas tlumočení nahrávky. Projev T1 je značně monotónní a nekopíruje intonaci řečníků. Dalším rušivým elementem tlumočnickova projevu jsou „hezitační zvuky“. V závěru projevu polevuje tlumočnick v koncentraci a používá vynechávky (*omissions*). Podle počtu slov však můžeme soudit, že T1 ve svém projevu zachoval nejvíce informací v porovnání s druhým a třetím tlumočnickem.

Tlumočnick 2 (dále jen T2)

Projev tohoto tlumočnicka je nepřilíš přesvědčivý, budí dojem, že tlumočnick si sám není jist tím, co říká a v důsledku toho mluví potichu. Na rozdíl od T1 však nepoužívá „hezitační zvuky“ a snaží se kopírovat intonaci řečníků. Ke konci nahrávky je poznat, že tlumočnick polevuje v koncentraci a jeho projev je k závěru neúplný. Podle počtu slov tento tlumočnick zachoval nejmenší množství informací v porovnání s T1 a T3.

Tlumočnick 3 (dále jen T3)

T3 hovoří rychlým tempem, pravděpodobně za účelem udržení tempa s původním projevem, ale v důsledku toho místy „drmolí“ nebo polyká konce vět. Často se opravuje, což ruší poslech tlumočnického projevu. Na rozdíl však od T1, poslech projevu není rušen „hezitačními zvuky“ a projev je plynulejší.

3.2. Analýza tlumočnických projevů

3.2.1. Hodnocení adekvátnosti tlumočnických strategií

V této části práce jsme vybrali 21 problematických úseků z původního projevu, navrheme jejich překlad do českého jazyka a podíváme se, jaké strategie zvolili jednotliví tlumočníci při jejich tlumočení.

Navrhovaný překlad je zde uveden pouze jako měřítko a jedná se o překlad knižní a spíše doslovný. Samozřejmě neočekáváme, že by tlumočníci potýkající se při simultánním tlumočení s problémy, které jsme uvedli v části 2.2. této práce, takto úseky za daných podmínek tlumočili. Navrhovaný překlad slouží pouze k porovnání s překlady jednotlivých tlumočnicků, abychom viděli, do jaké míry tlumočníci záměrně či nezáměrně vynechávají informace v jednotlivých úsecích.

Zvolili jsme označení T1 pro prvního tlumočnicka, T2 pro druhého tlumočnicka a T3 pro třetího tlumočnicka. Pro lepší orientaci budeme v následující analýze jednotlivých úseků nahrávky kurzívou označovat použité strategie a podtržením budeme znázorňovat pochybení tlumočnicka a změnu významu daného úseku.

1. úsek nahrávky

Původní projev	Our guest today is Michael Pollan who is the Knight Professor of Journalism at UC Berkeley. His new book is In Defence of an Eater's Manifesto.
Tlumočník 1	...mým dnešním hostem je Michael Pollan, který je držitelem Knightovy profesury za žurnalistiku na univerzitě v Berkeley a jeho nová kniha se nazývá Obhajoba jídla: Jedlíkův manifest.
Tlumočník 2	... a mým dnešním hostem je Michael Pollan, který je držitelem Knightovy profesury žurnalistiky na univerzitě v Berkeley. Jeho nová knížka je Na obranu jídla.
Tlumočník 3	...a dnešním hostem je Michael Pollan, který je profesorem na univerzitě v Berkeley, profesorem žurnalistiky a jeho nová kniha se jmenuje Na

	obranu jídla: Manifesto jedlíka.
Zvolené strategie	T1 úsek přeložil <i>doslovně</i> . T2 úsek taktéž <i>doslovně</i> přeložil, avšak vynechal část názvu knihy. T3 také přeložil <i>doslovně</i> , ale vynechal zmínku o Knightově profesuře.
Navrhovaný překlad	Naším dnešním hostem je Michael Pollan, který je držitelem Knightovy profesury za žurnalistiku na Californské univerzitě v Berkeley. Jeho nová kniha se jmenuje Obhajoba jídla: Jedlíkův manifest.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 ano T2 ano T3 ano

2. úsek nahrávky

Původní projev	I was born on Long Island, in the town of Hampsted and grew up first five years in Farmingdale on the South shore and then in a town called Woodbury on the North shore.
Tlumočník 1	Narodil jsem se na Long Islandě ve městě Hampsted a vyrůstal jsem prvních pět let na jižním pobřeží ve městě, které se nazývá Woodbury.
Tlumočník 2	Jsem z Long Islandu, z města Hampsted a prvních pět let jsem strávil na jižním pobřeží a poté jsem se přestěhoval na sever.
Tlumočník 3	Narodil jsem se na Long Islandu, v Hampstedu, a vyrostl jsem ve Farmingdal, na jižním pobřeží a potom jsme se přestěhovali do Woodbury.
Zvolené strategie	T1 vynechal informace o městě na jižním pobřeží, Farmingdal, a poté nesprávně přiřadil Woodbury, které se nachází na severním pobřeží, k pobřeží jižnímu. <u>Tímto změnil smysl výpovědi.</u> T2 vynechal konkrétní místa bydliště, avšak zachoval sdělení o tom, na kterém pobřeží řečník vyrůstal a tímto smysl výpovědi zachoval. T3 převedl smysl výpovědi, vynechal informaci, že Woodbury se nachází na severním pobřeží.
Navrhovaný překlad	Narodil jsme se na Long Islandu ve městě Hampsted. Prvních pět let jsem vyrůstal ve Farmingdal na jižním pobřeží a potom ve Woodbury na severním pobřeží.
Hodnocení adekvátnosti	T1 spíše ne T2 ano

zvolených strategií	T3 ano
----------------------------	---------------

3. úsek nahrávky

Původní projev	They use, you know, duck fat, goose fat or chicken fat to cook with. I remember on one side stuffed cabbage– big deal, you know, special, you know, holiday food, and blintzes and a whole range of kind of Eastern-European Jewish cooking.
Tlumočník 1	Používají kachní tuk, kuřecí tuk, plněnou kapustu a spoustu typických slavnostních jídel: blinčiky a typická jídla pro východoevropskou židovskou kuchyni.
Tlumočník 2	Moji prarodiče pořád vařili takovéto tradiční židovské jídlo s kuřecím tukem, a tak dále. Nadívaná kapusta, je to zvláštní sváteční jídlo a celou škálu východoevropského židovského jídla.
Tlumočník 3	Ano, mí rodiče vaří stále tradiční židovská jídla, používají kuřecí tuk, kachní tuk, husí tuk. Třeba plněná kapusta jsou prostě tradiční židovská jídla a celá škála židovských východoevropských jídel.
Zvolené strategie	T1 nesprávně přeložil „fat“, ale jako jediný zachoval židovské jídlo blinčiky a zachoval význam úseku. T2 vynechal „bliny“ a zaměnil „sádlo“ za „tuk“, ale význam zachoval. T3 vynechal „bliny“, „fat“ přeložil jako „tuk“ místo „sádlo“, ale význam promluvy zachoval.
Navrhovaný překlad	Při vaření používají kachní, husí nebo kuřecí sádlo. Na jedné straně si pamatují plněnou kapustu, což bylo slavnostní jídlo, nebo například bliny a celou řadu východo-evropských židovských jídel.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ano T2 spíše ano T3 spíše ano

4. úsek nahrávky

Původní projev	That it's all mythical but, you know, the <u>Surgeon General</u> didn't approve of the traditional Jewish diet for many, many years.
Tlumočník 1	Takže si myslím, že to je součástí toho problému, i když je to jenom mýtus, ale <u>ministr zdravotnictví</u> dlouho neschvaloval židovské jídlo.
Tlumočník 2	-
Tlumočník 3	<u>Praktičtí lékaři</u> s tímto také nesouhlasí.
Zvolené strategie	<p>T1 <i>momentálně naturalizoval</i> termín Surgeon General, protože v české kultuře hlavního lékaře neznáme, přiblížil termín českému publiku.</p> <p>T2 Jelikož se zde vyskytla pro tlumočnicka neznámá reálie, jeho taktikou bylo <i>vynechání informace</i>.</p> <p>T3 zcela neporozuměl termínu a proto jej <i>vyvodil z kontextu</i>, čímž <u>částečně zachoval smysl promluvy</u>.</p>
Navrhovaný překlad	Jsou to jen domněnky. Hlavní lékař neuznával tradiční židovskou stravu po mnoho let.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	<p>T1 spíše ano</p> <p>T2 ne</p> <p>T3 spíše ne</p>

5. úsek nahrávky

Původní projev	And there was a wonderful botanist there, Ed Flaccus, and I never took a course with him and it's one of my big regrets.
Tlumočník 1	Mohli jste si vybrat vytvořit svůj vlastní rozvrh a já jsem si bohužel jeden z těch předmětů nikdy nedal a toho lituju.
Tlumočník 2	... a byl tam jeden skvělý botanik a nikdy jsem si s ním nezapsal žádný předmět a dodneška toho lituji
Tlumočník 3	A Ed Flaccus byl výborný botanik a nikdy jsem s ním neměl žádný předmět a hrozně mě to mrzí.
Zvolené strategie	<p>T1 vynechal informaci o Edu Flaccusovi, spojil dvě nenávazné části věty a <u>změnil tak smysl výpovědi</u>.</p> <p>T2 vynechal jméno botanika, avšak smysl promluvy zachoval.</p>

	T3 přeložil úsek <i>doslovně</i> .
Navrhovaný překlad	A byl tam skvělý botanik, Ed Flaccus. Nikdy jsem si nezapsal jeho předmět a dodnes toho lituji.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ne T2 spíše ano T3 ano

6. úsek nahrávky

Původní projev	I didn't think you could make a living writing, I thought it was, you know, it was like, imagining you wanted to be a baseball player; every little-leaguer has a fantasy of playing baseball.
Tlumočník 1	Taky každý ligový hráč si myslí, že by chtěl být baseballovým hráčem.
Tlumočník 2	Bylo to, jako kdybych se chtěl stát baseballovým profesionálním hráčem.
Tlumočník 3	To je jak když si představujete, že chcete být baseballovým hráčem. Je to prostě nerealistické.
Zvolené strategie	T1 se pokusil o zachování přirovnání ligového hráče (hráče přípravy) a profesionálního hráče baseballu, ale věta je neobratně vytvořena a <u>smysl nezachovává</u> . T2 zachoval význam promluvy. T3 použil taktiku <i>vysvětlení</i> („je to nerealistické“), ale význam věty o baseballu ztrácí význam.
Navrhovaný překlad	Nemyslel jsem, že se člověk může uživit psaním. Bylo to, jako bych hrál za přípravku a snil o první lize.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ne T2 spíše ano T3 spíše ne

7. úsek nahrávky

Původní projev	..., he wasn't crazy about Bennington and he said: You have to blow this popsicle stand ³⁶ and go somewhere serious and I think you should go to Oxford.
Tlumočník 1	... a moc z Bennigtonu nebyl nijak unešený a říkal, že se ztama musím nějak dostat.
Tlumočník 2	Studoval jsem s jedním spisovatelem, Johnem Gardenerem, který mě vzal pod svá křídla a jemu se Bennington příliš nelíbil a řekl, že musím tuhle šaškárnu opustit a že mám jít na Oxford.
Tlumočník 3	Studoval jsem s romanopiscem Johnem Gardenerem a on mě vzal pod svou ochranu. Byl to velmi dobrý profesor a moc se mu nelíbil Bennington a řekl mi: měl bys jít radši někam, kde to berou vážně, měl bys jít do Oxfordu.
Zvolené strategie	T1 úsek přeložil volně. T2 zachoval význam a dokonce i neformální nádech. T3 úsek přeložil významově správně, ale nezachoval neformální nádech.
Navrhovaný překlad	Bennington ho nijak nenadchl a řekl mi: Měl by ses odsud zdejchnout/vypařit/zmizet a jít někam, kde to berou vážně, třeba na Oxford.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ano T2 ano T3 spíše ano

8. úsek nahrávky

Původní projev	You know, in a way kind of flattered the pretensions of students, by treating them all as baby literary critics or baby novelists whether they really deserved that or not.
Tlumočník 1	Snažili se zlepšit jejich schopnosti psát a byli tam vlastně taková začínající literární kritici nebo spisovatelé.

³⁶ *The Online Slang Dictionary* [online]. 1996 [cit. 2011-04-10]. Definiton. Dostupné z WWW: <<http://onlineslangdictionary.com/definition+of/blow+this+popsicle+stand>>.

Tlumočník 2	Na jednu stranu je možná trochu přeceňovali, protože je všechny brali jako budoucí kritiky nebo spisovatele, ať už si to zasloužili nebo ne.
Tlumočník 3	Mohl jsem pracovat na svém psaní a berou je tam jako malé literární kritiky nebo romanopisce, jestli si to zaslouží nebo ne.
Zvolené strategie	T1 změnil smysl druhé části věty. Pravděpodobně zachytil informaci o „baby literary critics and baby novelists“, ale nezachytil souvislosti mezi jednotlivými částmi věty. T2 úsek <i>doslovně</i> přeložil. T3 úsek <i>doslovně</i> přeložil.
Navrhovaný překlad	Svým způsobem to podporovalo samolibost studentů, kteří byli bráni jako mladí literární kritici a spisovatelé, ať už si to zasloužili nebo ne.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ne T2 ano T3 ano

9. úsek nahrávky

Původní projev	Can you prepare to become a writer or is it just about writing and learning the hard way?
Tlumočník 1	Je to jenom o psaní a naučit se ze svých chyb?
Tlumočník 2	Můžete se na to připravit nebo je to jenom o tom se naučit tu práci?
Tlumočník 3	Můžeš se připravit, aby ses stal spisovatelem anebo je to o tom, že prostě píšeš a procházíš tvrdou školou?
Zvolené strategie	T1 zvolil taktiku <i>parafráze</i> . T2 úsek přeložil neobratně, ale význam zůstal zachován. T3 úsek <i>doslovně</i> přeložil.
Navrhovaný překlad	Můžeš pracovat na tom, aby se z tebe stal spisovatel, anebo stačí jen psát a projít tvrdou školou?
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 ano T2 spíše ano T3 ano

10. úsek nahrávky

Původní projev	A lot of journalists are intimidated because science seems so much more mystifying than politics but it's not more mystifying than politics.
Tlumočník 1	Myslím, že spousta novinářů se psaní o vědě bojí, ale není to nijak mystifikující.
Tlumočník 2	-
Tlumočník 3	Novináři se toho bojí, protože si myslí, že věda je mnohem děsivější nebo matoucí než politika.
Zvolené strategie	T1 správně nepřekládal redundantní konec věty. T2 úsek vynechal. T3 správně nepřekládal redundantní konec věty.
Navrhovaný překlad	Mnohým novinářům nahání věda strach, protože se zdá být méně srozumitelná než politika, ale není to tak.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 ano T2 ne T3 ano

11. úsek nahrávky

Původní projev	Two things stand out when I go through your books and one is research, you know, in the sense that you're gonna find a master's dissertation at Santa Cruz about somebody you're interested, I believe a dentist, Weston Price, who actually was a forerunner to some of the insights, he had a lot of foresights about [<i>American diet</i>] yeah and where agriculture.. so and also history.
Tlumočník 1	Když člověk čte vaše knihy, tak přemýšlím o výzkumu. Jak to děláte, když najdete dizertaci na nějaké téma?... Weston Price, který byl předchůdcem některých věcí.
Tlumočník 2	Když jsem si četl vaše knížky, překvapily mě dvě věci. Ta první byla, že jste našel na univerzitě v Santa Cruz diplomovou práci o někom, kdo vás zajímal a že vám připadal, jako váš předchůdce.
Tlumočník 3	Když se dívám na vaše knížky, tak věci, které vyčnívají je, výzkum ve smyslu, že najdete diplomovou práci někde v Santa Cruz od někoho, o

	koho se zajímáte, třeba od Westona Price, zubaře, který byl předchůdcem pochopení a předtuch ohledně stravy Američanů a také historie.
Zvolené strategie	T1 nepochytil znění celého úseku, ale význam zůstal zachován, T2 <u>změnil smysl úseku</u> , protože jedna z věcí, která řečníka překvapily, byl výzkum a nikoli nalezení diplomové práce. T3 úsek <i>doslovně</i> přeložil.
Navrhovaný překlad	Když člověk čte vaše knihy, vystávají v nich dvě věci a jednou z nich je výzkum jako když najdete diplomovou práci člověka, o kterého se zajímáte, na univerzitě v Santa Cruz. Například práci od zubaře Westona Price, který byl vaším předchůdcem v pochopení americké stravy. Druhou z těchto věcí je historie.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ano T2 spíše ne T3 ano

12. úsek nahrávky

Původní projev	And he hired Earl Butz.
Tlumočník 1	Proto si najal tohoto robotse, který byl dobrý zemědělský ekonom,..
Tlumočník 2	To bylo když prezident Nixon zaměstnal člověka jménem Earl Butz,...
Tlumočník 3	Takže Earl Butz byl najat,..
Zvolené strategie	T1 <i>napodobil slovo pronesené ve výchozím jazyce</i> , protože řečníkovi neporozuměl. <u>Změnil tak význam úseku</u> . T2 přeložil úsek <i>doslovně</i> . T3 přeložil úsek <i>doslovně</i> .
Navrhovaný překlad	Takže najal Earla Butze.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 ne T2 ano T3 ano

13. úsek nahrávky

Původní projev	He was the guy who said, you know: get bigger, get out, plant, fence for defence, to move toward monocultures, just crank out that corn and soya, and redesigned the structure of the subsidies to encourage them.
Tlumočník 1	...a podporoval to, aby farmáři vytvářeli nadprodukcí. Aby dostávaly monokultury a vykašlali se jenom na kukuřici a sóju.
Tlumočník 2	A my jsme měli různé malé farmičky všude po Americe a on těmhle farmářům řekl, aby expandovali, aby se snažili vyrábět víc, než je třeba.
Tlumočník 3	Byl to on, kdo řekl: Chrlte tu kukuřici, farmáři. A přepracoval strukturu dotací.
Zvolené strategie	T1 zachoval význam i neformální nádech promluvy. T2 použil taktiku <i>vysvětlení</i> a nezachoval neformální nádech promluvy. T3 se pokusil o zachování neformálního nádechu mluvy.
Navrhovaný překlad	Byl to on, kdo řekl: pořádně to rozjed'te, začněte sázet, vychrlte tu kukuřici a sóju. A přepracoval strukturu dotací, aby farmáře podpořil.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 ano T2 spíše ano T3 ano

14. úsek nahrávky

Původní projev	Everything from obesity and diabetes because that was a system that encouraged the consumption of food and specifically encouraged the consumption of cheap corn sweeteners, high fructose corn syrup, hydrogenated oils from soya, processed foods of all kinds, lots of cheap meat.
Tlumočník 1	..., ale myslím, že teď musíme čelit vedlejším produktům tohoto systému, které nás začínají dohánět a to třeba obezita, cukrovka. Protože tento systém podporoval konzumaci jídla, obzvláště potom konzumaci velmi levných sladidel z kukuřičného cukru, velmi levné maso.
Tlumočník 2	Protože stalo se to, že jsme vyráběli plno různých sladidel.
Tlumočník 3	Například obezita nebo cukrovka. Protože tento systém podporoval

	konzumi jídla a konzumi levných kukuřičných sladidel, kukuřičného sirupu, hydrogenovaného oleje ze sóji, a různých zpracovaných potravin, levného masa a tak dále.
Zvolené strategie	T1 vynechal některá sladidla, ale význam úseku zachoval. T2 vynechal velký úsek a nezachoval smysl řečnickova projevu. T3 přeložil úsek <i>doslovně</i> .
Navrhovaný překlad	Od obezity až po cukrovku. Ten systém podporoval konzumi jídla a hlavně levných kukuřičných sladidel, kukuřičný sirup bohatý na fruktózu, hydrogenované oleje ze sóji, různé druhy zpracovaných potravin a velké množství levného masa.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 ano T2 spíše ne T3 ano

15. úsek nahrávky

Původní projev	Yeah, there's problems with inefficiency, bureaucracy, price gouging, bad information, but there's also a tremendous problem with chronic disease.
Tlumočník 1	A pokud se podíváme na problémy našeho zdravotnického systému, ať už pomineme problémy s vyhodnocováním cen, byrokracií, tak máme také problém s chronickými nemocemi.
Tlumočník 2	A když se podíváte na problémy našeho systému zdravotnictví, máme obrovský problém s chronickými onemocněními
Tlumočník 3	Když se podívám na problém naší zdravotní péče, máme problém s neefektivitou, byrokracií a cenovými podvody, ale také problém, který se týká chronických onemocnění, a to je bankrot naší zdravotní péče.
Zvolené strategie	T1 nesprávně přeložil termín „price gouging“ a vynechal další jmenované ekonomické problémy. Význam úseku však zachoval. T2 vynechal ekonomické problémy. Význam však zachoval. T3 nesprávně přeložil termín „inefficiency“ jako „neefektivita“. Jinak význam úseku zachoval.
Navrhovaný překlad	Také máme problémy s neefektivností, byrokracií, cenovými spekulacemi, mylnými informacemi a také máme obrovský problém s chronickými nemocemi.

Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ano T2 spíše ano T3 spíše ano
---	--

16. úsek nahrávky

Původní projev	I mean it's quite an accomplishment that you can go to a restaurant, eat a fast food meal, you know, a big chunk of meat, French fries, large soda, for less than the minimum wage, ok?
Tlumočník 1	Má to samozřejmě i výhody. Je celkem velký výtěžek, že můžete jít do restaurace, sníte nějaké jídlo: hranolky, maso, minerálku, za méně než je minimální mzda.
Tlumočník 2	Můžete jít do restaurace a můžete si dát velký flák masa, sodu nebo hranolky. A můžete si to všechno dát za hodně málo peněz, za minimální mzdu a to je velký úspěch.
Tlumočník 3	Takže mělo to své výhody a je to docela velký úspěch, když si vezmete, že můžete jít do restaurace, sníst velký kus masa, hranolky, velké pití, za méně než je minimální mzda.
Zvolené strategie	T1 vynechal termín „fast food“ a nesprávně přeložil americkou kulturní realii „soda“. Význam úseku však zachoval. T2 vynechal termín „fast food“ a chybně přeložil termín „soda“. T3 také vynechal termín „fast food“ a termín „soda“ nahradil obecnějším pojmenováním „pití“, tedy použil taktiku <i>generalizace</i> .
Navrhovaný překlad	Je to velký úspěch, že dnes můžete jít do restaurace s rychlým občerstvením a dát si velký kus masa, hranolky a limonádu, za méně než je minimální mzda.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ano T2 spíše ano T3 spíše ano

17. úsek nahrávky

Původní projev	In your books you look at the history of science, you talk about the breaking up of the three nutrients, the three elements that make up the nutrients and this goes back to 1840, basically.
Tlumočník 1	Ve svých knihách píšete o historii vědy, o tom jak rozdělit všechno do těch tří živin a do prvků, které lze rozdělit.
Tlumočník 2	Ve vašich knihách se díváte na vývoj vědy a na 3 hlavní živiny, což se vrací k roku 1840.
Tlumočník 3	O komplikovaném procesu, jakým věda přispívá, když se podíváte na historii vědy, když mluvíte o dělení 3 základních živin, prvků, které dávají dohromady živiny.
Zvolené strategie	T1 přeložil úsek neobratně, vynechal údaj o roce 1840, ale význam úseku zachoval. T2 zachoval význam úseku. T3 <i>doslovně</i> úsek přeložil a vynechal údaj o roce 1840.
Navrhovaný překlad	Ve svých knihách se zabýváte historií vědy a rozdělení živin na tři základní součásti. Tím se vracíme až do roku 1840.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ano T2 ano T3 spíše ano

18. úsek nahrávky

Původní projev	Well, yeah, Gustav Liebig, who is interestingly enough the guy who came to understand both soil and human nutrition. And in both cases he found the holy trinity of nutrients in the diet.
Tlumočník 1	Gustav Liebig, a to je celkem zajímavé, je to člověk, který přispěl k porozumění lidské výživě, protože on objevil svatou trojici makronutrientů prvků, což je v jídle, bílkoviny, cukry a tuky.
Tlumočník 2	Gustav Liebig, což je velice zajímavé, je to člověk, který pochopil jak půdu, tak lidské živiny a on našel tzv. svatou trojici, což je dusík, fosfor, draslík. To je v půdě. V jídle máme tuky, sacharidy a proteiny.
Tlumočník 3	Ano, Gustav Liebig je člověk, který pochopil půdu a lidskou výživu a on vlastně našel svatou trojici, živiny ve stravě. Dusík, draslík a fosfor, které

	jsou v hlině, a ve stravě tuky, sacharidy a bílkoviny.
Zvolené strategie	T1 <i>momentálně naturalizoval</i> termín „macronutrients“, ale úsek přeložil gramaticky neobratně. T2 úsek obratně přeložil. T3 úsek obratně přeložil.
Navrhovaný překlad	Zajímavé je, že Gustav Liebig pochopil jak půdu, tak lidskou výživu. V obou případech našel takzvanou svatou trojici živin.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ano T2 ano T3 ano

19. úsek nahrávky

Původní projev	And you know, like a lot of scientists, what you can measure becomes all that you can see.
Tlumočník 1	Pro vědce je to, co můžete změřit, to je to jediné, co vidíme.
Tlumočník 2	Hodně vědců si myslí, že můžete změřit to, co vidíte.
Tlumočník 3	A hodně vědců si myslí, že co změříte, tak to je to, co dostanete.
Zvolené strategie	T1 úsek <i>doslovně</i> přeložil a zachoval význam úseku. T2 <u>význam úseku obrátil</u> . T3 <u>změnil význam úseku</u> .
Navrhovaný překlad	Mnoho vědců vidí jen to, co může změřit.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 ano T2 ne T3 ne

20. úsek nahrávky

Původní projev	As long as you get those three macronutrients you'll be fine.
Tlumočník 1	Pokud budete mít tři makronutrienty, tak je lidská výživa pořádku.
Tlumočník 2	Když dostanou tydlety tři živiny, budou v pořádku.
Tlumočník 3	-
Zvolené strategie	T1 zvolil taktiku <i>momentální naturalizace</i> : „makronutrienty“. T2 změnil osobu, ale význam zachoval. T3 úsek <i>vynechal</i> .
Navrhovaný překlad	Pokud budete přijímat tyto tři živiny, budete v pořádku.
Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 spíše ano T2 ano T3 ne

21. úsek nahrávky

Původní projev	There's not just one fat, there's omega 3's, omega 6's, saturated fats.
Tlumočník 1	Bylo potřeba přidat správné druhy tuku, nasycené, nenasycené.
Tlumočník 2	A pak jsme zjistili, že potřebujeme něco dalšího.
Tlumočník 3	Ale ani potom to nebylo úplně správné, protože jsou různé druhy tuků, jsou nasycené tuky, jiné.
Zvolené strategie	T1 nesprávně nahradil termín omega 3 mastné kyseliny a omega 6 mastné kyseliny termínem nenasycené tuky. <u>Změnil smysl výpovědi</u> . T2 nezachytil tento úsek a přeložil jej nedostatečně. T3 zachoval smysl výpovědi, ale konkrétní informace vynechal.
Navrhovaný překlad	Neexistuje pouze jeden druh tuku, ale také například omega 3 a omega 6 mastné kyseliny, nasycené tuky, a tak dále.

Hodnocení adekvátnosti zvolených strategií	T1 ne T2 ne T3 spíše ano
---	---

3.2.2. Přehled výsledků analýzy

Z analýzy vybraných segmentů vyplývá, že tlumočníci získali hodnocení *ano* 25krát, hodnocení *spíše ano* 22krát, hodnocení *spíše ne* 8krát a hodnocení *ne* 8krát. Strategie a taktiky, které při tlumočení těchto úseků používali nejčastěji, byl doslovný překlad, vynechání informace, momentální naturalizace, vysvětlení neboli parafráze, napodobení zvuku nebo slova proneseném ve výchozím jazyce, generalizace a vyvození úseku z kontextu, v tomto pořadí. V 9 z celkových 63 úseků některý z tlumočnicků pochybil a nezachoval smysl projevu.

Lze si povšimnout toho, že úsek, který se zdál být pro jednoho tlumočnicka snadný, byl pro jiného obtížný. Stalo se tak, že některé úseky byly přetlumočeny jedním tlumočnickem naprosto správně a jiným nesprávně. Z tohoto vyplývá rozdílná připravenost jednotlivých tlumočnicků a hlavně jejich znalost situace a kontextu (*background knowledge*).

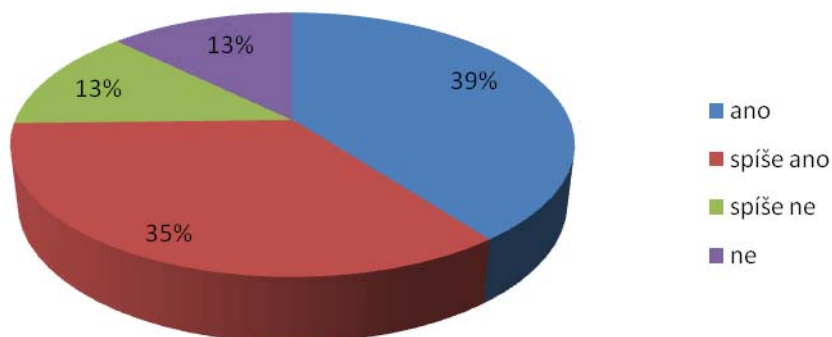
Tabulka 1. Volba adekvátních strategií začínajícími tlumočníky.

Číslo úseku	Tlumočnick 1	Tlumočnick 2	Tlumočnick 3
1.	ano	ano	ano
2.	spíše ne	ano	ano
3.	spíše ano	spíše ano	spíše ano
4.	spíše ano	ne	spíše ne
5.	spíše ne	spíše ano	ano
6.	spíše ne	spíše ano	spíše ne
7.	spíše ano	ano	spíše ano
8.	spíše ne	ano	ano
9.	ano	spíše ano	ano
10.	ano	ne	ano
11.	spíše ano	spíše ne	ano
12.	ne	ano	ano
13.	ano	spíše ano	ano
14.	ano	spíše ne	ano

15.	spíše ano	spíše ano	spíše ano
16.	spíše ano	spíše ano	spíše ano
17.	spíše ano	ano	spíše ano
18.	spíše ano	ano	ano
19.	ano	ne	ne
20.	spíše ano	ano	ne
21.	ne	ne	spíše ano

Výsledek hodnocení adekvátnosti tlumočnických řešení znázorníme v následujícím grafu:

Volí začínající tlumočníci vhodné strategie?

Graf 1. Volba adekvátních strategií začínajícími tlumočníky.

Graf 1 zobrazuje výsledky analýzy tlumočnických projevů a znázorňuje, z jaké části volili tlumočníci správná tlumočnická řešení. Vidíme, že převážně postupovali správně.

4. ZÁVĚR

Cílem této analýzy pořizených tlumočnických nahrávek bylo zjistit, zda tlumočníci využívají své teoretické znalosti a volí adekvátní tlumočnická řešení a taktiky. Původní projev byl náročný v mnoha ohledech, jako byla například hutnost projevu, vnější vlivy, které v tomto případě představoval akcent řečníka a to, že řečníci mluvili jeden přes druhého, dále se pak v projevu vyskytovala neznámá jména. Řečníci používali množství vycpávek a místy mluvili velmi rychle a u tlumočnicků se objevoval problém s přesycením neboli saturací krátkodobé paměti a v důsledku toho často využívali taktiku vynechání úseku.

Po analýze vybraných problematických segmentů projevu jsme zjistili, že začínající tlumočníci používají tlumočnické strategie navrhované teoretiky tlumočení. Nejčastěji se uchylují k *doslovnému překladu* a dále často volí taktiku *vynechání segmentu* či informace. Při zvolení strategie *napodobení zvuku nebo slova pronesené ve výchozím jazyce* však v případě této nahrávky v překladu pochybili a úsek, kde byla tato strategie zvolena, nebyl přeložen správně. V několika případech velmi vhodně zvolili taktiku *momentální naturalizace* a dali tak potenciálním posluchačům možnost částečného přiblížení termínu, ačkoli se nejednalo o termín oficiální. Dále několikrát zvolili taktiku *vysvětlení nebo parafráze* a v jednom z úseků taktiku *generalizace*, kdy tlumočnick slovo „soda“ přeložil obecným názvem „pítí“. Poslední strategií bylo *vyvození úseku/termínu z kontextu*, kdy tlumočnick neporozuměl termínu „Surgeon General“, ale protože pochopil, že se jedná o souvislost se zdravotnictvím, zvolil jako překlad slovní spojení „praktičtí lékaři“. Po ohodnocení tlumočnicků na škále „ano, spíše ano, spíše ne, ne“ jsme vyvodili, že správně přetlumočili 39% vybraných problematických úseků, spíše správně 35% vybraných problematických úseků, spíše nesprávně 8% vybraných problematických úseků a nesprávně přetlumočili 8% vybraných problematických úseků. Převážnou část problematických úseků tedy přetlumočili naprosto správně nebo spíše správně.

Z tohoto výsledku můžeme vyvodit, že začínající tlumočníci po dvou letech studia tlumočnictví na základě jejich tlumočnického výstupu uplatňují své teoretické znalosti tlumočnických postupů v praxi a při simultánním tlumočení volí vhodné tlumočnické strategie a tak potvrdíme navrhovanou hypotézu této práce.

Ačkoli vybraní začínající tlumočníci v několika případech vážně pochybili a změnili význam úseku a tím tak nesplnili požadavek překladu či tlumočení, víme, že i profesionální tlumočníci chybují a zřídka se jejich výstup obejde bez chyb. Je to dáno náročností tlumočnické profese a je pravděpodobné, že tlumočníci jsou nedoceněni za vynakládání obrovského duševního úsilí při výkonu této práce. Závěrem této práce tedy můžeme říci, že „tlumočnickem se člověk nerodí, tlumočnickem se člověk stává“ a každý, kdo se chce věnovat této profesi, na sobě musí pracovat, studovat a vzdělávat se, a studium tlumočnictví a překladatelství na UP je pro studenty vhodnou možností, jak dosáhnout svých kariérních ambicí v oblasti tlumočení.

5. PŘÍLOHY

5.1. Příloha 1- Transkript výchozího projevu

Conversation in History

Welcome to a Conversation with History, I am Harry Kreisler of the Institute of International Studies. Our guest today is Michael Pollan who is the Knight Professor of Journalism at UC Berkeley. His new book is In Defence of an Eater's Manifesto. Michael, welcome to Berkeley. Thank you, Harry, good to be here. Where were you born and raised? I was born on Long Island, in the town of Hempsted and grew up first five years in Farmingdale on the South shore and then in a town called Woodbury on the North shore. And looking back, how do you think your parents shaped your thinking about the world? Oh, in many ways. My parents and my grandparents, I got very serious about gardening as a young boy. I had a grandfather who had been in the produce business and he was a passionate gardener and it was the late 60s and he was very kind of reactionary and there was not too much we connected on except plants and I put in a garden in our house to an imitation of his garden. But I didn't call it a garden, I called it a farm stand and every time I could get 6 strawberries together in a dixie cup, I'd sell them to my mother, she was the only customer. So you know, I had that, I mean that was one thread. In other words I had a mom; I have a mom who is a terrific cook and very aware of food. So, you know, that was a factor. You talk in your writings a lot about the culture of.. of what cultures bring to food, so was there a lot of that in your family? Your background is Jewish. Yeah, well there was my grandparents. I mean they still cook very traditional Jewish food. They use, you know, duck fat, goose fat or chicken fat to cook with. I remember on one side stuffed cabbage—big deal, you know, special, you know, holiday food, and blintzes and a whole range of kind of Eastern-European Jewish cooking. My mother did not cook that way. She fashioned herself more of a cosmopolitan and she cooked, you know, every different ethnic, you know, sometimes she would cook French, Chinese, Italian, you know, she was just kind of into. It was the 60s, it was that moment, it was, you know, the world's fair. You know, you wanted to cook in every different kind of cuisine and she was very good at all of them. And, you know, she doesn't cook that way and I don't cook that way now. So one of the things that has struck me, writing about food, is how little stability we have in our food culture in this country. We haven't held on to the immigrant traditions. Certain

ethnic groups have more than others but Jews, I don't think that to such a great extent. And I will presume you'll talk about this later, it's part of the homogenization that comes with American culture. Homogenization and demonization, in the case of traditional Jewish food. Everybody assumes that's lethal to cook with all that animal fat and that was, you know, too much meat, too much fat. So I think that's part of it. That it's all mythical but, you know, the surgeon general didn't approve of the traditional Jewish diet for many, many years. What about your schooling here when you were still before college. Were you fascinated by botany and so on? Not really...No, I was,. So this was an avocation in a way, gardening. Yeah. Not in particular but one of the great mistakes of my education is in college I didn't take courses that would be really useful, such as botany. I went to public high school and I was always interested in writing and I worked at a literary magazine and English was my favorite subject. I took very little science and I regret how little science. But it was kind of a progressive moment in education where you could basically take what you wanted and make all the mistakes, you know, that people tend to do sometimes when they can take whatever they want. And in college, I went to Bennington College and there too, was a pretty, you know, pretty free design your curriculum. And there was a wonderful botanist there, Ed Flaccus, and I never took a course with him and it's one of my big regrets. But did you know you wanted to be a writer? You know, I liked writing, I had the usual kind of adolescent fantasies about writing but I didn't think it was realistic. I didn't think you could make a living writing, I thought it was, you know, it was like, imagining you wanted to be a baseball player; every little-leaguer has a fantasy of playing baseball. That's how I felt about writing. It wasn't realistic. So I thought well, alright, what's the next best thing if you care about writing. Well, one would be the professor of English; another would be to be a magazine editor, and work around writing, or a book editor. So I kind of thought I would be on the peripheries of writing and, you know, much to my surprise, I ended up, I became a writer. And you did graduate work abroad, at Oxford? I did. No, it wasn't graduate, it was undergraduate. I actually transferred when I was at Bennington. I studied with John Gardener, the novelist, and he kind of took me under his wing and he was a very dedicated teacher and he was like, he wasn't crazy about Bennington and he said: You have to blow this popsicle stand and go somewhere serious and I think you should go to Oxford. And he helped me get in and I did a year there and was sorely disappointed actually. Bennington turned out to be a better place to learn what I wanted to learn. So I ended up coming back to Bennington after a year in Oxford. I mean I got a lot out of it. You know, Bennington was a place where you could spend the entire

semester on one poem in a class and we did that. And Oxford was a place where you would read third of English literature in a year. So, absolute opposites. Whether you go down deep or you go wide. And so it was kind of nice to have a little bit of both but I was very happy to come back to Bennington which really took its students seriously, really worked on our writing. You know, in a way kind of flattered the pretensions of students, by treating them all as baby literary critics or baby novelists whether they really deserved that or not. But on the other hand it built a lot of confidence in its students and I had teachers who worked very hard on not just grading papers, editing them and that was very valuable to me. And let's talk about being a writer and being a science writer. What are the skills involved here do you think? Can you prepare to become a writer or is it just about writing and learning the hard way? Well, you know, I would have told you a few years ago that you can't teach people how to write and now that I do it partly for a living, I've abandoned that position and not only for reasons of experience but because I see that students do get better when they're edited by their teachers and when they're guided in their reading by their teachers. Preparation for science writing per say I don't know that there is any. I mean, I would argue that you could know too much about science to be a successful science writer. In other words, I'm usually, I don't have a deep background in science and I have learned what I need to learn article by article, book by book. So if I am writing about genetic engineering of crops, I am learning about genetics for that article. I'm finding someone who can explain it to me. The virtue of that is that I'm not much; I'm not far ahead from my reader. I don't take anything for granted, the jargon is weird to me too, it's deeply unfamiliar. So I think I can write about it in a way that isn't so daunting. I usually write as an amateur, I don't write as an expert and so that I don't scare readers off I think when I do have to get technical. And so I think there are virtues, I mean in one sense science journalism is no different than any kind of journalism. You find people who know the story, you interview them, you watch as much as you can and you tell the story. A lot of journalists are intimidated because science seems so much more mystifying than politics but it's not more mystifying than politics. Two things stand out when I go through your books and one is research, you know, in the sense that you're gonna find a master's dissertation at Santa Cruz about somebody you're interested, I believe a dentist, Weston Price, who actually was a forerunner to some of the insights, he had a lot of foresights about [*American diet*] yeah and where agriculture.. so and also history. So being able to do research is important. Oh absolutely and history in particular. I think if there's a failure of American journalism, and there are many, one is a disregard for history. That very often in

the origins of a phenomenon you discover the meaning of the phenomenon and so it's a perspective I always cover. Sometimes it turned out not to be relevant but one of the things I like about doing journalism, when I have a new article or a book is, I make a list of the books I now get to read. I like reading books. And there's always some history on that list and I'm always very interested in digging back to find the history of whatever I am writing about. And I think a lot of journalists begin by reading clips, they read other articles and they kind of stop there and I think you miss a lot. So even if it is a scientific subject, it's really important to understand the history behind it. And it's interesting because if somebody like myself who wasn't familiar with a lot of the stuff you're writing about goes into and then you're suddenly reminded that there's a turning point in history in the early seventies when there was a secretary of agriculture named Butz which is sort of in the back of your mind but it's really a pivotal turning point. That is a great example. I mean, you know, we all hear about subsidies, we know that subsidies are kind of a part of the problem and a waste of money, all this kind of stuff, but um, and we kind of think that we had subsidies since, you know, Roosevelt. Since Henry Wallace was his agricultural secretary. But were they the same kind of subsidies? Did they produce the same kind of agriculture? And then you kind of dig back and you realize: oh, we changed everything in the 1970s. We changed our agricultural policy. There is a real turning point in the history of American agriculture and food and that is Earl Butz appointed by President Nixon with the explicit mandate of forcing down the price of food because we'd had this bout of food inflation, sort of what we're having right now, actually. And that was triggered by the famous Russian secret, Russian grain deal which when it was... I mean I could keep going back but I don't want to go too far back but during the campaign in 1972, Nixon wanted to make sure to tie up the farm vote because he was running against a prairie populist, George McGovern and so what did he do, he sent Kissinger to broker a deal with the Russians who'd had a terrible harvest and needed grain badly and he sold a lot of grain to them. It was kept secret for a while so when the news got out, it led to a panic basically, in the grain market. Grain prices went up, when grain prices go up, so do eggs, chicken meat and everything. And Americans took to the streets because food got so expensive in 1973 and there were protests. There was horse meat in the butcher shops. There were women boycotting, you know, butter. So Nixon needed to get the price of food down because there's nothing more traitorous to a politician than high food prices. And we've known this since the French Revolution. **And he hired Earl Butz.** Earl Butz was a very skilful agricultural economist, just died a couple of months ago. And he kind of redesigned the whole system of crop

support in this country. In a way, that stimulated farmers. We used to hold up prices basically. We had farm supports. And he moved from that system to subsidising crops and encouraging farmers to overproduce. Produce as much as possible. He was the guy who said, you know: get bigger, get out, plant, fence for defence, to move toward monocultures, just crank out that corn and soya, and redesigned the structure of the subsidies to encourage them. And you can date the obesity epidemics, so many problems of the American food system, to those policies. You know, as inadvertent consequences of what was a very popular thing which is driving down food prices. And he did. I mean, Americans always spend 9 and a half per cent of our income on food today. That's less than anybody in the history of civilization and we have Earl Butz to thank. So, and, you've actually gone into a history that is kind of a turning point and I think in your analysis what's key is that the number, it's like a structure of power basically. A configuration in which science, journalism and the political leaders essentially reach a consensus about something that actually may be very harmful for the citizens. And so what is fascinating here is that in understanding food and agro business, politics is very important. No question. And we're not aware of it. But it is, you know, food like everything is political. And, you know, it is the biggest industry in the country. It's the most essential thing. We had the luxury of not having to think about it for the last 30 years thanks to Earl Butz, having all this cheap food around. But, you know, look, if we as a society have to live without gasoline, which is unimaginable, we will figure out how to do it. We did it for millions of years. We've never lived without food and so food is really essential and there is, when you have anything that is essential, there are enormous political and economic forces that contend about how it will be organised. And in the last, you know, 30 years, we have had this kind of agriculture- industrial complex which, by some measures, has worked quite well. It's kept the price of food low, it's kept the food industry healthy, it's given us a lot of power overseas. We were big food exporters. But what we've getting in touch with, I think, is that the by-products of that system or the unintended consequences and costs of that system are catching up. Everything from obesity and diabetes because that was a system that encouraged the consumption of food and specifically encouraged the consumption of cheap corn sweeteners, high fructose corn syrup, hydrogenated oils from soya, processed foods of all kinds, lots of cheap meat. So that's.. So there's been a public health impact that's dramatic and if you want to look at the problem with our health care system: Yeah, there's problems with inefficiency, bureaucracy, price gouging, bad information, but there's also a tremendous problem with chronic disease. That is what's bankrupting the

health care system.... Linked to the diet, billion dollars a year in costs tied to that. So that's one set of problems. The other set, of course, is environmental. The food system contributes more greenhouse gases than anything else, any other industry and that happens at every level, it happens at the field, the way we fertilize crops, the amount of energy that goes to produce that fertilizer, the way we use machinery on the farm, the way we process the food, the amount of animals and the methane they release. It's, you know, about a third of greenhouse gases come from the food system and transporting the food all around the world. Not to mention the agricultural pollution. People are the biggest source of pollution we have and there's a dead zone in the Gulf of Mexico that's the size of Massachusetts today. That too comes from this way of growing food. So, you know, it's had benefits. I mean it's quite an accomplishment that you can go to a restaurant, eat a fast food meal, you know, a big chunk of meat, French fries, large soda, for less than the minimum wage, ok? In the history of human kind, that's, you know, that's quite an achievement. But it's come at a very high cost. And that cost, I think, is what we're getting in touch with right now. Now, it's interesting that when one reads your books which in a way are both simple but essentially get at the complexity and one is amazed at the intricate process that has created reality that we live with. So let's talk a little about that intricate process in the way that science has contributed to it. In your books you look at the history of science, you talk about the breaking up of the three nutrients, the three elements that make up the nutrients and this goes back to 1840, basically. Well, yeah, Gustav Liebig, who is interestingly enough the guy who came to understand both soil and human nutrition. And in both cases he found the holy trinity of nutrients in the diet. Nitrogen, phosphorus and potassium, that's in the soil. In the diet you've got fat, carbohydrate and protein. And you know, like a lot of scientists, what you can measure becomes all that you can see. And this is what we could measure and it was understood for a long time that: ok, that's what soil is as long as you give plants that, they'll be fine. You know, that's what human nutrition is. As long as you get those three macronutrients you'll be fine. But of course he missed a lot because he couldn't measure it. So as a great example, this kind of reductionist thinking gave us the baby formula. And he invented the first baby formula (redundancy). You know, there were a lot of orphans who didn't have a source of food and he said: I know what they need. And he created out of flour and water and few other things. Fat, protein and carbohydrate. This is it. And the babies died. They didn't do well on this formula at all. Why? Well, he didn't know about vitamins. So go fast forward another 80 years and you discover the vitamins and then you put those in and you think now we've got everything, now we've analysed

what a human needs to live. That didn't work either. Didn't have the right kind of fat. There's not just one fat, there's omega 3's, omega 6's, saturated fats. So the whole history of both, soil science and human nutrition, which are very parallel, has been one overlooked nutrient after another. These systems are really complex and we tend to oversimplify them and I am sure that there are nutrients as yet to be discovered that will turn out to be critical for human health. Soil elements, factors, we can't see yet that we will discover that are essential for plant or animal health.

5.2. Příloha 2- Transkript natlumočeného projevu prvního tlumočnicka

Vítejte u dalšího podcastu televize UCTV, který pro vás připravila...Vítejte u pořadu rozhovory s historií, jmenuji se Harry Kleisler z Institutu mezinárodních studií a mým dnešním hostem je Michael Pollan, který je držitelem Knightovy profesury za žurnalistiku na univerzitě v Berkley a jeho nová kniha se nazývá Obhajoba jídla: Jedlíkův manifest. Michaele, vítejte v Berkley. Děkuji. Kde jste vyrůstal? Narodil jsem se na Long Islandě ve městě Hampsted a vyrůstal jsem prvních pět let na jižním pobřeží ve městě, které se nazývá Woodbury. A když se ohlédnete zpátky, jak si myslíte, že vaše myšlení o světě utvářeli vaši rodiče? Odpověď: Mnoha způsoby rodiče a prarodiče mě přiměli k zahradničení. Měl jsem dědečka, který se věnoval zemědělské produkci. Byl to vášnivý zahrádkář a v šedesátých letech byl takový reakcionářský. Věnoval se hodně rostlinám. A já jsem si u domu také vytvořil zahradu, která byla takovou obdobou jeho zahrady. A on.. A pokaždý, když se mi podařilo dostat 6 jahod, tak jsem je prodával své mamince. To řekněme byla jedna nitka. Další důležitou věcí bylo, že moje maminka byla výborná kuchařka, která se jídlem zabývala a přemýšlela o něm a to byl další faktor. Ve svých knihách píšete hodně o kultuře a o tom, jak je kultura spojená s jídlem. Vy pocházíte z židovské rodiny. Odpověď: Ano. Moji prarodiče pořád vaří velmi tradiční židovské jídlo. Používají kachní tuk, kuřecí tuk, plněnou kapustu a spoustu typických slavnostních jídel: blinčiky a typická jídla pro východoevropskou židovskou kuchyni. Moje matka takovým způsobem nevařila, byla taková kosmopolitnější a vařila různé etnické kuchyně: francouzskou, italskou, čínskou. V šedesátých letech, to byla doba, kdy jste mohl vařit jakoukoliv kuchyni a matka v tom byla dobrá. Ale dnes už tak nevaří a já taky ne, ale jedna z věcí, které mne o jídle ovlivnily je, jak nízkou stabilitu máme v potravinové kultuře

v této zemi. Některé skupiny více, některé méně, ale nemyslím si, že u Židů existuje nějaká stabilita. Odpověď, otázka: Budeme mluvit později o homogenizaci, která je spojena s americkou kulturou. Ano, homogenizace a demonizace židovského jídla. Všichni si myslí, že vařit na rostlinných tucích je smrtelné. Takže si myslím, že to je součástí toho problému, i když je to jenom mýtus, ale ministr zdravotnictví dlouho neschvaloval židovské jídlo. Otázka: A co doba, kdy jste byl ve škole? Zajímaly vás takové věci? Ne ne, zahradničení bylo spíše taková záliba, koníček. Jedna z mých chyb ve škole je, že jsem se nepřihlásil na předměty, které by byly zajímavé. Vždycky jsem se zajímal o psaní. Přispíval jsem do literárního časopisu a mým nejoblíbenějším předmětem byla angličtina a moc jsem se nezajímal o vědecké předměty. Ale myslím, že toto je velmi takový progresivní moment vzdělávání, že si můžete vybrat předměty, které chcete a tím pádem udělat i chyby. Já jsem chodil na Bennigton College, což bylo takové volnomyšlenkářské prostředí. Mohli jste si vybrat vytvořit svůj vlastní rozvrh a já jsem si bohužel jeden z těch předmětů nikdy nedal a toho lituju. A už jste věděl, že se chcete stát spisovatelem? Odpověď: Rád jsem psal. Měl jsem o tom takové typické adolescentní představy, ale nemyslel jsem si, že se tomu jednou budu věnovat. Taky každý ligový hráč si myslí, že by chtěl být baseballovým hráčem. A tak já jsem si říkal, co je tedy další dobrá věc, když vás zajímá psaní. Proč se třeba nestát editorem časopisu nebo profesorem angličtiny nebo redaktorem knih. Takže jsem si myslel, že se budu pohybovat na takových periferiích toho spisovatelství a nakonec k mému překvapení jsem se stal spisovatelem. Ano. Vy jste studoval v zahraničí, že? Ano. Ještě než jsem dokončil studia, tak jsem studoval u Johna Gardenera a on si mě vzal trošičku pod svůj patronát a byl to velmi oddaný učitel a moc z Bennigtonu nebyl nijak unešený a říkal, že se ztama musím nějak dostat. A pomohl mi, abych se dostal na Oxford. Byl jsem tam rok, ale byl jsem těžce zklamán. Zdálo se mi, že Bennigton je pro moje studium lepší místo. Tak jsem se nakonec na Bennigton vrátil po roce v Oxfordu. I když i tak mi to hodně přineslo. Bennigton je místo, kde se věnujete celý semestr jedné básni v hodinách. Kdežto v Oxfordu přečtete třetinu celé anglické literatury za rok. To znamená, že jde o to, jestli něco studujete do hloubky nebo spíše více zeširoka. Ale já jsem byl rád, že jsem se vrátil do Bennigtonu, protože tam se věnovali studentům opravdu vážně. Snažili se zlepšit jejich schopnosti psát a byli tam vlastně taková začínající literární kritici nebo spisovatelé. A tak jim to dodalo hodně důvěry, těm studentům. A někteří z mých učitelů byli opravdu velmi pilní a opravovali a známkovali naše práce. Otázka: Když se zamyslíme nad tím, jaké potřebujete dovednosti, když jste spisovatelem, který se věnuje vědě. Je to jenom o psaní a naučit se ze svých chyb? Před několika lety

bych vám řekl, že nelze lidi naučit, jak psát, ale dnes to dělám, celkem se tím i živím a vidím, že studenti se zlepšují, když jim jejich učitelé poskytují určité vedení. Příprava pro psaní o vědě jako takové, nevím, jestli něco takového vůbec existuje. Myslím, že není potřeba toho vědět vědě až tak moc, abyste byl úspěšným spisovatelem, a sám nemám nějaké vědecké vzdělání. Ale to, co se potřebuji naučit se vždycky učím knihu od knihy, článek od článku. Pokud píšu například o genetickém inženýrství rostlin, tak se naučím tady tento obor kvůli tomuto článku. Najdu někoho, kdo mi něco vysvětlí. Výhodou je, že nejsem daleko před svým čtenářem. Nepovažuji nic za jisté. Já také nejsem obeznámen s tím žargonem a tím pádem o tom mohu psát způsobem, který není tak odrazující. Píšu jako spíše z pohledu toho čtenáře, ne jako odborníka. Proto myslím, že toho čtenáře neodradím, když už musím být trošičku techničtější. Má to tedy určité výhody. Myslím si, že se psaní o vědě neliší tolik od ostatní žurnalistiky. Najdete si člověka, který o něčem ví, co nejvíc si z toho jistíte a potom to převyprávíte. Myslím, že spousta novinářů se psaní o vědě bojí, ale není to nijak mystifikující. Když člověk čte vaše knihy, tak přemýšlím o výzkumu. Jak to děláte, když najdete dizertaci na nějaké téma?... Weston Price, který byl předchůdcem některých věcí. Je určitě velmi důležité umět si udělat výzkum a ano, samozřejmě historie. Pokud je nějaká chyba americké žurnalistiky, a jako že jich je hodně, je toto, že se opovrhuje historií. Že velmi často původ nějakého fenoménu spočívá v jeho historii. Je to tedy pohled, který se vždycky snažím pokrýt. Někdy se stane, že ta informace není relevantní, ale pokud píšu článek nebo knihu, vždy si vytvořím seznam knih, které musím přečíst. Ty čtu a vždycky na tom seznamu je něco z historie toho oboru, protože se vždycky snažím podívat se na historii toho, o čem píšu. A mám pocit, že spousta novinářů začíná tím, že si čte jenom výstřižky, další články, a tím o hodně přichází. Proto, když píšete o nějakém vědeckém tématu, je potřeba si zjistit historii toho problému. A je také nějak zajímavé, pokud někdo jako třeba já, kdo o těch věcech předtím moc nevěděl, se o to začne zajímat, že najednou si připomenete, že v historii existuje nějaký milník v sedmdesátých letech, kdy byl ministr zemědělství Butz. Ano, to je výborný příklad. Všichni slyšíme o dotacích, že jsou dotace problémem zemědělství, že je to plýtvání penězi a máme pocit, že dotace zde existují celou věčnost. Ano, jsou od sedmdesátých let, ale musíme se zamyslet, jestli to byl stejný typ dotací a pak zjistíme, že v sedmdesátých letech došlo k velké změně a změnila se politika v této oblasti a byl to opravdu velký milník v historii zemědělství v Americe, kdy byl prezidentem Nixonem jmenován ministr zemědělství, který musel řešit problém potravinové inflace, která byla odstartovaná známou dohodou o obchodu s obilím s Ruskem. Mohl bych samozřejmě ještě dále do

historie. Ale během prezidentské kampaně v roce 72 si chtěl Nixon zaručit hlasy zemědělců a proto poslal Kissingera do Ruska, aby s nimi uzavřel dohodu, protože v Rusku měli velmi špatnou sklizeň toho roku. A na trhu s obilím to vedlo k panice. Cena obilí velmi stoupla, tím pádem i cena vajíček, masa a Američani vyrazili do ulic, protože jídlo bylo strašně drahé. Byly protesty. Ženy bojkotovaly máslo, koupí máslo. A proto Nixon potřeboval cenu jídla snížit, protože není pro politika nic zrádnějšího než vysoké ceny jídla. Proto si najal tohoto robotse, který byl dobrý zemědělský ekonom, který úplně změnil systém podpory plodin a to takovým způsobem, že byli farmáři více podporováni a začal dotovat určité plodiny a podporoval to, aby farmáři vytvářeli nadprodukcii. Aby dostávaly monokultury a vykašlali se jenom na kukuřici a sóju. A je problém s obezitou a ostatní problémy potravinového systému v Americe pochází z té doby. A protože to, to co se zdálo jako oblíbená věc, snížit ceny jídla, mělo spoustu vážných následků. Dnes můžeme děkovat robotsovi za ty nízké ceny jídla. Otázka: Pokud se tedy zamyslíme nad historií, tak to je určitý milník a to co je klíčové, ve vaší analýze je ta struktura moci, určitá konfigurace, v níž věda, žurnalistika a politika, usilují o dosažení konsensu, což může být poměrně škodlivé pro občany. A je na tom fascinující, že proto, abychom pochopili agropolitiku a politiku jídla, je velmi důležité rozumět politice jako takové. Odpověď: Ano, určitě, jídlo je o politice. Je to největší průmysl v zemi, je to nejdůležitější věc a my máme tu možnost, že o tom nemusíme moc přemýšlet, díky robotsovi a jeho levnému jídlu. Ale pokud bychom jako společnost museli žít bez benzínu, což je nepředstavitelné, tak bychom přišli na to, jak to dělat. Ale bez jídla jsme nikdy nežili. Jídlo je opravdu důležité, a pokud je něco nezbytné, tak se na to pojí velmi významné politické síly. A za posledních 30 let jsme měli, došlo k tomuto zemědělskému komplexu, který se držel ceny jídla nízko a ozdravoval potravinový průmysl. Byli jsme velkými vývozci jídla, ale myslím, že teď musíme čelit vedlejším produktům tohoto systému, které nás začínají dohánět a to třeba obezita, cukrovka. Protože tento systém podporoval konzumaci jídla, obzvláště potom konzumaci velmi levných sladidel z kukuřičného cukru, velmi levné maso. Takže to mělo dopad na veřejné zdraví. A pokud se podíváme na problémy našeho zdravotnického systému, ať už pomineme problémy s vyhodnocováním cen, byrokracií, tak máme také problém s chronickými nemocemi. Protože polovina z nás trpí chronickými nemocemi, které vychází z našeho stravování. To je tedy jedna skupina problému a samozřejmě, že druhá skupina problému jsou problémy životního prostředí, protože potravinový průmysl přispívá velkým množstvím skleníkových plynů, a to na poli, kde hnojíme potraviny, také energie, kterou potřebujeme k výrobě hnojiv, zpracování jídla, metan, který produkují

zvířata. Asi třetina skleníkových plynů pochází z potravinářství stejně tak doprava jídla po zemi a to ani nemluvíme o zemědělském znečištění. Například mrtvá zóna smrti v Mexickém zálivu, která je už je tak velká jak stát Massachusetts, která je také zapříčiněna tímto způsobem pěstování plodin. Má to samozřejmě i výhody. Je celkem velký výtěžek, že můžete jít do restaurace, sníte nějaké jídlo: hranolky, maso, minerálku, za méně než je minimální mzda. To je v historii lidstva významný úspěch, ale zaplatili jsme za to vysokou cenu a tomu teď musíme čelit. Otázka: Je zajímavé, když čtu Vaše knihy, které jsou zároveň jednoduché, ale také jdou vždycky k jádru toho problému, tak mě vždycky uchvátí ten složitý proces, který vytváří tu realitu, ve které žijeme. Pojďme tedy se chvíli bavit o tomto složitém procesu, a jak k němu věda přispívá. Ve svých knihách píšete o historii vědy, o tom jak rozdělit všechno do těch tří živin a do prvků, které lze rozdělit. Odpověď: Gustav Liebig, a to je celkem zajímavé, je to člověk, který přispěl k porozumění lidské výživě, protože on objevil svatou trojici makronutrientů prvků, což je v jídle, bílkoviny, cukry a tuky. Pro vědce je to, co můžete změřit, to je to jediné, co vidíme. A tyto prvky můžeme změřit. A to on si taky říkal. A o tom je právě lidská výživa. Pokud budete mít tři makronutrienty, tak je lidská výživa pořádku. Je to takové zlehčující myšlení a přispělo to vlastně k vytvoření kojenecké výživy, protože on si řekl: vím, co potřebuji, dám to všechno dohromady a budeme mít tady kojeneckou výživu, ale miminka začala umírat, takže to nebylo zas tak úžasné, protože o několik dalších let později se objevily vitaminy, tak je přidal do té kojenecké výživy a řekl si: tak teď už máme úplně všechno, co potřebujeme, ale zase to nefungovalo. Bylo potřeba přidat správné druhy tuku, nasycené, nenasycené. To znamená, že celá historie vědy o zemi a lidské výživě je o tom, jak se přichází na nové živiny jednu za druhou. Je to velmi složitý systém a určitě ještě pořád existují živiny, které nejsou zatím objeveny a které jsou velmi důležité pro lidskou výživu. Jsou to prvky, které existují v půdě a které nemůžeme vidět a...

5.3. Transkript natlumočeného projevu druhého tlumočnicka

Vítejte u dalšího podcastu kalifornské univerzity a její televizní stanice. Vítejte u dialogu s historií, jmenuji se Harry Kreisler. Jsem z Institutu mezinárodních studií a mým dnešním hostem je Michael Pollan, který je držitelem Knightovy profesury žurnalistiky na univerzitě v Berkeley. Jeho nová knížka je Na obranu jídla. Michael, kde jste se narodil,

kde jste vyrůstal? Jsem z Long Islandu, z města Hampsted a prvních pět let jsem strávil na jižním pobřeží a poté jsem se přestěhoval na sever. Jak Vás ovlivnili rodiče? No, moji prarodiče mě ovlivnili ve smyslu zahrádkářství, protože můj dědeček byl velice vášnivým zahradníkem a byl to taky zemědělec. Byl to konec 60.let a my jsme se na hodně věcech neshodovali kromě zahradnictví. A já jsem si kolem svého domu taky udělal zahradu, takovou napodobeninu té jeho a říkal jsem tomu zemědělské políčko. Pak jsem své plodiny prodával matce. A dalším důvodem je to, že moje mamka skvěle vaří. Ve vašem díle, ve vaší knize píšete o tom, jak kultura ovlivňuje to, co člověk jí. Moji prarodiče pořád vařili takovéto tradiční židovské jídlo s kuřecím tukem, a tak dále. Nadívaná kapusta, je to zvláštní sváteční jídlo a celou škálu východoevropského židovského jídla. A moje máma takto nevařila. Ona byla kosmopolitnější. Vařila různé etnické pokrmy, občas to byla francouzská kuchyně, italská, čínská. Byla to 60. léta, člověk chtěl vařit všema způsoby a ona v tom byla dobrá. Ale už takhle dneska nevaří, ani já takhle už dneska nevařím. Takže když vždycky píšu o jídle, tak mě překvapuje jak málo stabilní je naše kultura z hlediska jídla. A například židé, ti nejsou příliš stabilní, co se týče jídla. A nemáte pocit, že se americká kultura homogenizuje? No v případě té židovské kultury dochází k homogenizaci a k démonizaci, protože hodně lidí se bálo toho živočišného tuku a toho, že je tam příliš mnoho masa. A co vaše škola? Fascinovala vás botanika, když jste byl ve škole nebo to byl jen vedlejší koníček? Zahradnictví, to byl můj koníček, ale jedna z největších chyb, kterou jsem udělal, když jsem byl ve škole bylo to, že jsem si nezapsal předměty, které by mi k něčemu byly. A protože mě vždy zajímalo psaní a pracoval jsem pro školní časopis, zajímala mne angličtina, takže jsem si nevzal žádné technické předměty. Byl to sice progresivní moment, protože jste si mohl vzít to, co jste chtěl, a já jsem chodil na Bennington College. Tam jsme si mohli dělat svůj vlastní rozvrh a byl tam jeden skvělý botanik a nikdy jsem si s ním nezapsal žádný předmět a dodneška toho lituji. A věděli jste, že se chcete stát spisovatelem? Měl jsem psaní rád. Měl jsem o tom takové ty pubertácké představy, nemyslel jsem si, že bych se tím mohl uživit. Bylo to jako kdybych se chtěl stát baseballovým profesionálním hráčem. Moc to nebylo realistické, tak jsem si řekl, co je druhá nejlepší věc, když nebudu spisovatelem, buď budu učit angličtinu, nebo budu šéfredaktorem nějakého časopisu nebo budu pracovat ve vydavatelství? Tak jsem si řekl, že kolem psaní budu nějak ochomejtat a překvapilo mě, že jsem se nakonec spisovatelem stal. A vy jste dělal diplomovou práci na Oxfordu? Ne, byla to bakalářská práce. Já jsem vlastně přešel z Benningtonu. Studoval jsem s jedním spisovatelem, Johnem Gardenerem, který mě vzal pod svá křídla a jemu se Bennington příliš nelíbil a řekl, že musím tuhle

šáškárnu opustit a že mám jít na Oxford. On mi pomohl se tam dostat. Strávil jsem tam rok, ale moc se mi to nelíbilo, protože Bennington se nakonec ukázal jako lepší místo pro někoho jako já. Takže jsem se na Bennington vrátil. Dalo mi to hodně, ale v Benningtonu jste mohli strávit celý semestr na jedné básni a to jsme dělali. Ale na Oxfordu jste si přečetli třetinu anglické literatury za rok. Takže to byly naprosté opaky. A já jsem se velice rád vrátil zpátky na Bennington, kde lidi opravdu brali vážně ty studenty. Na jednu stranu je možná trochu přeceňovali, protože je všechny brali jako budoucí kritiky nebo spisovatele, ať už si to zasloužili nebo ne. Ale na druhou stranu to ve vás vyvolalo takový pocit sebejistoty. A hlavně učitelé byli velice dobří a to pro mě hodně znamenalo. Pojdme se pobavit o tom, jaký je rozdíl mezi spisovatelem a popularizátorem vědy jako jste vy. V čem se liší ty schopnosti, které musíte mít jako spisovatel? Můžete se na to připravit nebo je to jenom o tom se naučit tu práci? Kdysi jsem si myslel, že lidi nemůžete naučit psát, ale teď to dělám, také z finančních důvodů, ale také z jiných důvodů, protože vidím, že studenti se opravdu mohou zlepšit, když mají učitele a když je vedete. Příprava na psaní o vědě.. Já bych řekl, že o vědě nesmíte vědět příliš mnoho, abyste byl úspěšný spisovatelem, který o ní píše. Já jsem se vždy naučil, co jsem potřeboval. Článek od článku, knížku od knížky. Vlastně případ od případu. Když píšou o geneticky upravovaných potravinách, tak se to naučím. Najdu si někoho, kdo mi to může vysvětlit a výhoda spočívá v tom, že nejsem dál než mí čtenáři. Já tomu žargonu taky nerozumím. A myslím si, že o tom píšou takovým způsobem, který není příliš komplikovaný a příliš odstrašující. Já nelekám své čtenáře, když používám technické termíny. No prostě musíte udělat to, že děláte rozhovor s lidmi, kteří o tom něco ví, a zprostředkujete to, co vám řekli.... Když jsem si četl vaše knížky, překvapily mě dvě věci. Ta první byla, že jste našel na univerzitě v Santa Cruz diplomovou práci o někom, kdo vás zajímal a že vám připadal, jako váš předchůdce. Takže souhlasíte s tím, že dělat výzkum a umět dělat výzkum je velice důležité. Často, když se něčím zabýváte, jdete do historie, hluboko, tak přijdete na něco velice důležitého. Když píšou nový článek nebo knížku, tak si udělám seznam knížek, které musím přečíst a které se toho týkají. A vždycky je na tom seznamu něco z historie, něco dějepisného a vždycky mě zajímá se vracet zpátky v čase, ať už píšou o čemkoliv. Víím, že hodně novinářů čte články ostatních novinářů a myslím si, že o hodně přicházejí. Takže když se zabýváte vědou, je hodně důležité pochopit historii. Například někdo jako já, já jsem se o historii moc nezajímal a najednou mě překvapilo, že v 70. letech tu byl někdo jako ministr zemědělství jménem But. Ano, všichni víme o tom, že tady byly ty dotace a myslíme si, že jsme měli dotace od Roosevelta a Henry Wallace byl jeho tajemník, ale

ptáme se, bylo to to samé zemědělství nebo ne? A zjišťujeme, že jsme od 70.let změnil
úplně všechno. Změnili jsme naše zemědělství a to byl zásadní zlom amerického
zemědělství. To bylo když prezident Nixon zaměstnal člověka jménem Earl Butz, protože
nastala ta obrovská inflace jídla, kterou způsobila tajná dohoda o obilí s Ruskem. Ale
během té kampaně v roce 1972 se snažil Nixon o to, naklonit si voliče a tak prodal do
Ruska mnoho obilí. Ale když to vyšlo na povrch, tak to vedlo k panice. Zvýšila se cena
obilí, a pak se zvýšila cena jídla, vlastně všeho jídla, vajíček, všeho. A v roce 1973 byly
protesty. Protestovalo se v řeznictvích, všude, všude na ulicích. Takže Nixon potřeboval
snížit cenu jídla, protože není nic horšího pro politika než vysoké ceny jídla. To víme už od
francouzské revoluce. Takže on najal tohohle člověka jménem Butz, který
přestrukturalizoval celý systém distribuce plodin v USA. A my jsme měli různé malé
farmičky všude po Americe a on těmhle farmářům řekl, aby expandovali, aby se snažili
vyrábět víc, než je třeba. A můžete vysledovat epidemii obezity přímo v čase vlastně.
Protože obezita se vztahuje k tomu, co se tehdy stalo. Takže vy jste se vrátil zpátky v čase,
zabýval jste se historií, a zjistil jste, že nastal nějaký zlom v struktuře moci, kde věda,
novináři a političtí vůdci se na něčem domluvili, což nám vlastně mohlo uškodit, nám jako
občanům. Takže je zajímavé, že v tom, abychom pochopili jídlo a zemědělství je velice
důležitá politika. O tom není pochyb, protože jídlo je, jako cokoli jiného, je velice
politické. Protože je to jeden z největších průmyslů v této zemi. My o tom nemusíme
přemýšlet, je to takový luxus, za který vděčíme tomu robotsovi. Ale kdybychom měli žít
bez plynu, tak by to bylo hrozné a možná bychom na to přišli, ale nikdy jsme nežili bez
jídla. To je opravdu zásadní. A když máte něco, co je zásadní, tak kolem toho jsou vždycky
obrovské politické a ekonomické tlaky a kolem toho jak se to bude distribuovat a jak to
bude celé fungovat. Je tady takový zemědělský komplex. Díky tomu náš potravinářský
průmysl funguje a máme nízké ceny jídla. Ale v současné době se setkáváme s tím, že
vedlejší produkt tohohle systému a následky, jako obezita a cukrovka, nám dělají
problémy. Protože stalo se to, že jsme vyráběli plno různých sladidel. A když se podíváte
na problémy našeho systému zdravotnictví, máme obrovský problém s chronickými
onemocněními. Protože polovina lidí trpí na chronická onemocnění. Takže to je jedna
skupina problémů, ale druhá řada problémů, to je životní prostředí, například co se týče
skleníkových plynů. Protože potravinový průmysl vyrábí třetinu všech skleníkových plynů.
To jak přepravujeme potraviny, to jak je zpracováváme a je to asi třetina skleníkových
plynů. A to nemluvím o zemědělském znečištění, například v Mexickém zálivu je mrtvá
zóna o velikosti státu Massachusetts. A to taky pochází z našeho způsobu výroby jídla. To,

jak věci pěstujeme. Můžete jít do restaurace a můžete si dát velký flák masa, sodu nebo hranolky. A můžete si to všechno dát za hodně málo peněz, za minimální mzdu a to je velký úspěch. Zajímavé je, že když člověk čte vaše knihy, jsou určitým způsobem jednoduché a na druhé straně zaujímají jakousi komplexnost toho celého procesu, který nás obklopuje, jakoby té reality, která nás obklopuje. Ve vašich knihách se díváte na vývoj vědy a na 3 hlavní živiny, což se vrací k roku 1840. Gustav Liebig, což je velice zajímavé, je to člověk, který pochopil jak půdu, tak lidské živiny a on našel tzv. svatou trojici, což je dusík, fosfor, draslík. To je v půdě. V jídle máme tuky, sacharidy a proteiny. Hodně vědců si myslí, že můžete změřit to, co vidíte. A všichni si mysleli: ano, to je to, co půda potřebuje. Když jim to dáme, tak budou naše plodiny v pořádku. Když dostanou tydlety tři živiny, budou v pořádku. Ale to nebylo úplně správné řešení. Takže on vymyslel několik velice důležitých věcí. Ale nemělo to až tak dobrý účinek, protože se nevyznal ve vitamínech. Takže pak jsme přišli na to, že existují vitamíny a pak jsme si řekli, teď už víme, co člověk potřebuje k tomu, aby žil zdravě. A pak jsme zjistili, že potřebujeme něco dalšího. Takže celá historie vědy, co se týče půdy a živin. My máme tendenci, tudleto vědu zjednodušovat. A jsem si jistý, že ještě objevíme některé živiny, které jsou velmi kritické pro člověka, o kterých ještě nevíme. Které objevíme a zjistíme, že jsou pro nás velice zásadní.

5.4. Transkript natlumočeného projevu třetího tlumočníka

Vítejte do konverzace s historií, jmenuji se Harry Kreisler z institutu mezinárodních studií a dnešním hostem je Michael Pollan, který je profesorem na univerzitě v Berkeley, profesorem žurnalistiky a jeho nová kniha se jmenuje Na obranu jídla: Manifesto jedlíka. Dobrý den, Michaele. Děkuji Harry. Kde jsi byl..? Narodil jsem se na Long Islandu, v Hampstedu, a vyrostl jsem ve Farmingdalu, na jižním pobřeží a potom jsme se přestěhovali do Woodbury. Když se díváš zpátky, jak myslíš, že tvoji rodiče formovali tvoje názory? Myslím, že mnoha způsoby, moji rodiče a prarodiče. Velmi mne bavilo zahradničení, měl jsem dědečka, který se věnoval zahradničení. Tohle bylo na konci 60.let a byl docela zpátečnický a měli jsme spolu málo společného kromě teda zahradničení. Takže jsem udělal zahrádku, která byla imitací jeho zahrady, ale neříkal jsem tomu zahrádka, říkal jsem tomu farmářský stánek. A vždycky když jsem vypěstoval 6 jahod, tak

jsem je prodal svojí mamince, protože byla můj jediný zákazník. Takže to byla jedna nitka, taková. A jinak moje maminka je výborná kuchařka, takže to bylo dalším faktorem. Ve svých knihách mluvíte o kultuře, nebo co kultury přináší do potavy a vlastně tvůj původ je židovský. Ano, mí rodiče vaří stále tradiční židovská jídla, používají kuřecí tuk, kachní tuk, husí tuk. Třeba plněná kapusta jsou prostě tradiční židovská jídla a celá škála židovských východoevropských jídel. Moje matka takto nevařila, spíše se brala jako kosmopolitní kuchařka, vařila exotická jídla, francouzské, čínské, italské. Bavila ji různá kuchyně. V 60. letech to takto bylo. Vařila velmi dobře všechny tyto kuchyně. Takže ona takto nevaří, já také ne. Takže jedna z věcí, která se mě dotkla, bylo, jak nízkou máme stabilitu v kultuře, kterou přinášíme do jídla. Takže Židé, si myslím, nemají zas takovou tradici.

Předpokládám, že to je, no budeme o tomto mluvit později, také kvůli homogenizaci. Všichni si myslí, že je vražedné vařit s takovým množstvím tuku a masa jako Židé a je to všechno mytické. Praktičtí lékaři s tímto také nesouhlasí. Co třeba vaše vzdělání ještě než si šel na univerzitu. Fascinovala tě botanika? Takže to byl jen koníček, to zahradičení? Jedna z velkých chyb mého vzdělávání bylo, že jsem si nevzal předměty, které by byly opravdu užitečné. Chodil jsem do státní školy a vždycky mě bavilo psaní. Angličtina bývala mým nejoblíbenějším předmětem. Neměl jsem skoro žádné vědní obory a lituju toho. Ale byl to takový pokrokový moment, kdy jste si mohli vzít jakýkoli předmět, jaký jste chtěli a mohli jste udělat chybu. Když si lidé mohou vzít, co chtějí, pak si neberou to užitečné. Chodil jsem na Bedington, tam jste si taky sestavoval svůj vlastní rozvrh. A Ed Flaccus byl výborný botanik a nikdy jsem s ním neměl žádný předmět a hrozně mě to mrzí. Věděli jste, že chcete být spisovatel? Víte, bavilo mě psát, měl jsem takové fantazie o psaní, ale nemyslel jsem si, že by si tím člověk mohl vydělávat, opravdu psaním. To je jak když si představujete, že chcete být baseballovým hráčem. Je to prostě nerealistické. ..Takže jsem si říkal, že bych možná chtěl být profesorem angličtiny nebo vydavatelem časopisu nebo vydavatel knih. Takže jsem si říkal, že bych byl spíše na okraji jakoby psaní. Potom k mému vlastnímu překvapení jsem se stal spisovatelem. A studoval jste i v zahraničí? Studoval jsem na Oxfordu, tam jsem přestoupil z Bedingtonu. Studoval jsem s romanopiscem Johnem Gardenerem a on mě vzal pod svou ochranu. Byl to velmi dobrý profesor a moc se mu nelíbil Bennington a řekl mi: měl bys jít radši někam, kde to berou vážně, měl bys jít do Oxfordu. Takže pomohl mi se tam dostat. Byl jsem tam rok a byl jsem z toho velmi zklamaný, protože Bennington se mi zdál lepší k tomu, aby mě naučil, co jsem potřeboval. Takže jsem se tam vrátil po roce. Oxford mi dost pomohl, ale

v Benningtonu jste se půl roku mohl věnovat jedné básni a v Oxfordu jste přečetl třetinu britské literatury za půl roku. Takže to byly naprosté protiklady, jestli jdete do hloubky, nebo do šířky. Takže to bylo docela fajn mít od každého trochu. A byl jsem velmi šťastný, že jsem se mohl vrátit do Bennigtonu, protože tam berou své studenty velmi vážně. Mohl jsem pracovat na svém psaní a berou je tam jako malé literární kritiky nebo romanopisce, jestli si to zaslouží nebo ne. A vytváří to velké sebevědomí ve studentech. Měl jsem velmi dobré profesory, kteří korigovali naši práci. Pojdme se bavit o tom, jaké je to být spisovatelem a jaké to je být vědecký spisovatel. Jaké jsou schopnosti, které potřebuje člověk mít. Můžeš se připravit, aby ses stal spisovatelem anebo je to o tom, že prostě píšeš a procházíš tvrdou školou? Před několika lety bych ti řekl, že nemůžeš naučit lidi psát, ale teď vlastně, když si tím vydělávám na živobytí, mám opačný názor. Protože vidím, že studenti se opravdu zlepšují, když jim pomáhají profesori a když jsou vedeni svými učiteli. Takže příprava na vědecké psaní.. Nevím, jestli opravdu nějaká má být. Když se to tak vezme, tak já sám nemám vysoké vzdělání, vědění, a naučil jsem se to, co jsem potřeboval, článek za článkem, knížku za knížkou. Takže když píšu o genetické úpravě plodin, tak se učím o genetice, pro ten článek. Někoho najdu, kdo mně s tím pomůže, kdo mi to vysvětlí. A předností tohoto je, že vlastně nejsem daleko před svým čtenářem, všeho si vážím, ten žargon je také pro mne docela zvláštní, takže myslím, že o tom dokážu psát způsobem, který není tak děsivý. A vlastně píšu trochu jako amatér, ne jako profesionál. Takže nevystraším své čtenáře, když potřebuju užít technické výrazy. Takže myslím, že to má své přednosti. Žurnalistika, vědění, není jakákoli jiná. Najít člověka, který tomu rozumí a on vám to vysvětlí a potom vyprávíte příběh. Novináři se toho bojí, protože si myslí, že věda je mnohem děsivější nebo matoucí než politika. Když se dívám na vaše knížky, tak věci, které vyčnívají je, výzkum ve smyslu, že najdete diplomovou práci někde v Santa Cruz od někoho, o koho se zajímáte, třeba od Westona Price, zubaře, který byl předchůdcem pochopení a předtuch ohledně stravy Američanů a také historie. Takže je důležité dělat výzkum. Ano a také historie je velmi důležitá. Myslím, že jestli je nějaké selhání americké novinářiny, tak jeden z nich je lhostejnost k historii, protože často původ nějakého fenoménu je důležitý k tomu, abyste pochopili význam. Takže je to perspektiva. Vždycky se ji snažím zahrnout. Jedna věc, která se mi na novinářině líbí je to, že si udělám seznam knížek, které si přečtu, když píšu knížku a vždycky tam je nějaká historie v tom zahrnuta. Vždycky mě zajímá pátrat po kořenech. A myslím, že hodně novinářů, si přečte spíš články a zastaví se a myslím, že o hodně přicházejí tímto. Takže pokud jde o vědu, je potřeba pochopit historii. Je to zajímavé, protože někdo jako já tomu úplně nerozumí,

věcem, o kterých píšete, a najednou si uvědomíte, že je nějaký zvrat v historii, třeba na začátku 70.let, kdy byl ministr zemědělství Earl Butz. To je skvělý příklad, protože všichni víme o dotacích. Víme, že jsou problémem, že to je plýtvání penězi a tak dále a myslíme si, že vlastně jsme měli dotace už za Roosevelta. Ale byly to ty stejné dotace? Bylo to to stejné zemědělství? Pak pátráte po minulosti a zjistíte, že jsme všechno změnili. Že jsme změnili naše zemědělské metody a byl tam opravdový zvrat v historii amerického zemědělství, kdy byl Earl Butz zvolen prezidentem Nixonem a dostal od něj jasný příkaz, aby snížil ceny potravin, protože jsme měli inflaci potravin. Trochu jako teď vlastně. A to bylo všechno zpuštěno slavnou tajnou ruskou obilnou dohodou; pořád bych mohl jít dozadu, ale nechci jít moc do historie; která byla vlastně během kampaně 72, kdy Nixon se chtěl ujistit, že vyhraje volby, protože stál proti Georgovi McGovernovi, tak poslal Kissingera do Ruska, aby prodal Rusům velké množství obilí. Bylo to tajné na chvíli, ale potom to vyplulo na povrch a vedlo to k panice, protože ceny obilí šly nahoru, stejně jako kuřata, vajíčka, a Američané protestovali, protože v roce 1973 bylo jídlo tak drahé a koňské maso bylo v obchodech, ženy bojkotovaly kupování másla. Takže Nixon potřeboval, aby se snížily ceny potravin, protože není nic zrádnějšího pro politika, než když ceny potravin jsou vysoké. Takže Earl Butz byl najat, byl to velmi dobrý ekonom a on vlastně přepracoval systém dotací plodin, takže to povzbuzovalo farmáře, aby produkovali více, než bylo potřeba. Byl to on, kdo řekl: Chrlte tu kukuřici, farmáři. A přepracoval strukturu dotací. A vypovídá to o době vzniku třeba epidemie obezity v Americe. Bylo to za doby vzniku tady těch metod. Byl to dopad tady té populární věci. Američané utratí 9,5% svého příjmu na jídle a to je obrovské množství a můžeme za to děkovat Earl Butzovi. Takže jdete vlastně zpátky do minulosti, kde se stane nějaký zvrat, a myslím, že ve vaší analýze, co je vlastně klíčové, je to jako struktura moci, kdy věda, žurnalistika a političtí vůdci se na něčem shodnou a může to být velmi škodlivé pro občany. Takže, co je fascinující je, když chceme pochopit jídlo a zemědělství, politika je velmi důležitá. Ano, o tom není pochyb. Jídlo, stejně jako všechno ostatní je politické. Je to největší průmysl v zemi. Je to ta nejdůležitější věc. Měli jsme luxus toho, že jsme nemuseli přemýšlet o jídle díky Earlu Butzovi a levném jídle, ale když my jako společnost budeme muset žít bez benzínu, tak přijdeme na to, jak bez něho žít. Když budeme muset žít bez jídla, je to složité. Jídlo je velmi důležité. Velké politické a ekonomické síly v tomto působí. V posledních třiceti letech tady byl takový zemědělsko-průmyslový celek, který docela dobře pracoval. Ceny jídla byly nízké, potravinový průmysl byl zdravý, dalo nám to velkou moc v zahraničí, jsme vývozci jídla. Ale co nás dohání je teď vedlejší

produkty tady toho systému a dopady tady toho systému. Například obezita nebo cukrovka. Protože tento systém podporoval konzumaci jídla a konzumaci levných kukuřičných sladidel, kukuřičného sirupu, hydrogenovaného oleje ze sóji, a různých zpracovaných potravin, levného masa a tak dále. Takže vlastně byl to dopad na zdraví veřejnosti. Když se podívám na problém naší zdravotní péče, máme problém s neefektivitou, byrokracií a cenovými podvody, ale také problém, který se týká chronických onemocnění, a to je bankrot naší zdravotní péče. Protože polovina lidí trpí chronickými onemocněními. 50 milionů dolarů ročně se utratí na zdravotní péči. Další dopad je ekologický. Potravinový průmysl přispívá k plynům způsobujícím skleníkový efekt, tím jak hnojíme plodiny, kolik energie spotřebujeme, jaké stroje používáme na farmách, jak zpracováváme jídlo, zvířata, která jsou na farmách, produkují metan. Samozřejmě pak doprava jídla po celém světě, to tomu taky přispívá. Nezmiňuju už vůbec znečištění. Vlastně v Mexickém zálivu je taková mrtvá zóna, která je o velikosti Massachusetts v dnešní době. Takže mělo to své výhody a je to docela velký úspěch, když si vezmete, že můžete jít do restaurace, sníst velký kus masa, hranolky, velké pití, za méně než je minimální mzda. V historii lidstva je to velký úspěch, ale za velmi vysokou cenu. A teď nás to vlastně dohání. Je velmi zajímavé, že když si někdo čte vaši knihu, svým způsobem jsou jednoduché, ale pochopí ten komplikovaný proces. Člověk je úplně ohromen tím komplikovaným procesem, který vytváří realitu, ve které žijeme, takže pojďme o tom trochu mluvit. O komplikovaném procesu, jakým věda přispívá, když se podíváte na historii vědy, když mluvíte o dělení 3 základních živin, prvků, které dávají dohromady živiny. Ano, Gustav Liebig je člověk, který pochopil půdu a lidskou výživu a on vlastně našel svatou trojici, živiny ve stravě. Dusík, draslík a fosfor, které jsou v hlíně, a ve stravě tuky, sacharidy a bílkoviny. A hodně vědců si myslí, že co změříte, tak to je to, co dostanete. A on toto změřil a na dlouhou dobu si lidé mysleli, že pokud dáte rostlinám, co potřebují, tyto 3 živiny, tak budou žít. Dobrý příkladem je první dětská výživa, kterou vymyslel. Z vody a mouky vytvořil dětskou výživu a děti na to umřely. Proč? Protože nevěděl nic o vitamínech. Takže když to posuneme o 80 let dopředu, tak jsme přišli na vitamíny. Ale ani potom to nebylo úplně správné, protože jsou různé druhy tuků, jsou nasycené tuky, jiné. Takže celá historie ohledně vědy půdy a výživy se velmi prolíná. Tyto systémy jsou velmi komplikované a my je příliš zjednodušujeme. Myslím, že jsou živiny, na které teprve přijdeme, které by nám mohly pomoci ve zdraví. Jsou prvky, o kterých ještě nevíme, a jsou důležité.

RESUME

This thesis deals with strategies used by novice interpreters when interpreting simultaneously in the media. It examines the tactics these interpreters use and analyses the strategies used by novice interpreters, students of interpretation, aiming to discover whether the choices they make in practice are based on their theoretical knowledge acquired during the interpretation seminars. To find out if novice interpreters choose the adequate methods and strategies, I selected a recording of a television program called *The Conversation with History* and subsequently selected interpretation recordings of three of my fellow students of the bachelor program Translation and Interpretation at Palacký University and transcribed their recordings. This corpus served as a basis for the case study which forms the second part of the thesis.

In the first part of the theoretical part of the thesis, I present the hypothesis which states that “Novice interpreters after two years of interpretation studies apply in practice their theoretical knowledge of interpretation methods and select adequate strategies when simultaneously interpreting in the media.” First, I introduce interpreting in the media, types of interpreting or translation we distinguish according to Yves Gambier. I then introduce the problems occurring when simultaneously interpreting that every interpreter has to confront. These consist of difficulties such as density of the speech, external factors (speaker’s accent, quality of sound, etc.), unknown names or interpreter’s saturation. The theoretical part of the thesis also deals with Daniel Gile’s “Effort Model” which consist of three efforts: Listening and Analysis Effort, Short term memory Effort, Speech production Effort, plus a Coordination Effort which coordinates the three efforts mentioned above. I then continue with the interpretation technique known as anticipation where the interpreter’s can anticipate words or phrases when they have a very good knowledge of the situation and context or when it is obvious how the speaker’s sentence is going to end.

In the second part of the theoretical part of the thesis I present the methods interpreters use when dealing with problems which occur. These methods are: delaying the response, reconstructing the segment from context, using the boothmate’s help, generalization, explaining or paraphrasing, reproducing the sound heard in the source-language, instant naturalization, word for word (transcoding), informing the delegates of an interpretation problem, omitting the information and not interpreting at all due to poor

working conditions. Then I continue with quality assessment according to Ingrid Kurz and Franz Pöchhacker and their 8 criteria of quality of interpretation. In the media, it depends on the evaluator when assessing quality of the interpretation. Professional broadcasters put emphasis on pleasant voice and native accent than for example on completeness of interpretation. Interpreters themselves put stress rather on criteria as native accent and grammatical usage. According to Kurz, the problem with media interpreting is that the viewers or listeners expect the same performance from the interpreter as from the speaker or the broadcaster and to the interpreter's disadvantage, their working conditions are incomparable.

In the practical part we introduce the corpus we are working with. The objective of the practical part is to determine whether the interpreters use adequate strategies and apply their theoretical knowledge in practice. The original recording of the television program *Conversation with History* was twenty minutes long and it was an interview between Harry Kreisler and Michael Pollan. Three novice interpreters which interpreted this interview into the Czech language were selected. Twenty one problematic segments were chosen from the original speech and the interpretations of the three students were analyzed. After posing the question "*Do novice interpreters select adequate strategies when simultaneously interpreting in the media?*" we answered "yes, rather yes, rather not, not". From the sixty three segments in total, we received the numbers 25 for yes, 22 for rather yes, 8 for rather not and 8 for not. This result gave us the percentage of 39 percent for the answer yes, 35 percent for the answer rather yes, 13 percent for the answer rather not and 13 percent for the answer not.

From the outcome of the practical part we concluded that the novice interpreters did use adequate strategies and the strategies they used the most were word for word translation and omission. Although the interpreters committed errors and changed the meaning of several segments, mostly they managed to select an adequate interpretation strategy and in most cases interpreted the segment correctly. In conclusion we prove the hypothesis true and emphasize that the most important thing in interpretation is "practice, practice, practice", and by that we can improve the quality of our work.

BIBLIOGRAFIE

Citovaná literatura

- [1] ČEŇKOVÁ, Ivana, et al. *Teorie a didaktika tlumočení*. [s.l.] : [s.n.], 2001. 175 s.
- [2] ČEŇKOVÁ, Ivana. *Úvod do teorie tlumočení*. [s.l.] : [s.n.], 2008. 111 s.
- [3] GAMBIER, Yves. Screen Transadaptation : Perception and Reception. In *The Translator : Volume 9*. [s.l.] : [s.n.], 2003. s. 171-189.
- [4] GILE, Daniel. *Basic Concepts and Models for Interpreter and translator training*. [s.l.] : [s.n.], 1995. 274 s.
- [5] GILE, Daniel. Observational Studies and Experimental Studies in the Investigation of Conference Interpreting. *Target*. 1998, 10:1.69-93, s. 1-16.
- [6] JONES, Roderick. *Conference interpreting explained*. 2nd edition. [s.l.] : [s.n.], 2002. 142 s.
- [7] KURZ, Ingrid; PÖCHHACKER, Franz. *Translation: Nouvelles de la FIT-FIT Newsletter 14(3/4)*. [s.l.] : [s.n.], 1995. Quality in TV Interpreting, s. 350-58.
- [8] KURZ, Ingrid. Getting the message across : Simultaneous interpreting for the media. In *Translation as Intercultural Communication*. [s.l.] : [s.n.], 1997. s. 195-197.
- [9] MŮGLOVÁ, Daniela. *Komunikácia, tlmočenie, preklad alebo Prečo spadla Babylonská veža?*. Bratislava : Enigma, 2009. 324 s.
- [10] VIAGGIO, Sergio. Simultaneous interpreting for television and other media : Translation doubly constrained. In GAMBIER, Yves; GOTTLIEB, Henrik. *(Multi) media translation*. [s.l.] : [s.n.], 2001. s. 23-33.

Internetové zdroje

- [11] KAHANE, Eduardo. *AIIC* [online]. 2000 [cit. 2011-03-14]. Thoughts on the Quality of Interpretation . Dostupné z WWW: <<http://www.aiic.net/ViewPage.cfm/page197.htm>>.
- [12] *University of California, Berkeley* [online]. 1998 [cit. 2011-04-26]. Conversations with History. Dostupné z WWW: <<http://conversations.berkeley.edu/>>.
- [13] *MICHAEL POLLAN* [online]. 2010 [cit. 2011-04-06]. Press Kit. Dostupné z WWW: <<http://michaelpollan.com/press-kit/>>.
- [14] *John S. and James L. Knight Foundation* [online]. 2006 [cit. 2011-04-15]. Our mission. Dostupné z WWW: <http://www.knightfoundation.org/about_knight/>.
- [15] *The Online Slang Dictionary* [online]. 1996 [cit. 2011-04-10]. Definiton. Dostupné z WWW: <<http://onlineslangdictionary.com/definition+of/blow+this+popsicle+stand>>.
- [16] Hezitační zvuky definovány jako *paralingvistické jevy*, např. *porušování souvislé řeči vokály (ééé) nebo hmm, odkašlávání, neartikulované zvuky vyjadřující někdy váhavost* na *ABZ* [online]. 2005-2006 [cit. 2011-03-21]. Slovník cizích slov. Dostupné z WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/hezitacni-zvuky-a-pazvuky>>.

ANOTACE

Autor:	Lucie Kovaříková
Katedra:	Katedra anglistiky a amerikanistiky FF UPOL
Název česky:	Volba strategií začínajícími tlumočníky při při simultánním tlumočení v médiích
Název anglicky:	Methods of novice interpreters in simultaneous interpreting in the media
Vedoucí práce:	PhDr. Veronika Prágerová
Počet stran:	73 (včetně příloh)
Počet znaků:	112 105 (včetně příloh)
Počet příloh:	4
Počet titulů použité literatury:	16
Klíčová slova v ČJ:	mediální tlumočník, řečník, audiovizuální překlad, stres, procesní kapacita, model úsilí, omezení, vynechání informace, strategie, hodnocení kvality
Klíčová slova v AJ:	media interpreter, speaker, audiovisual translation, stress, processing capacity, Effort Model, constraints, omission, strategies, quality assessment
Anotace v ČJ	Bakalářská práce je zaměřena na volbu adekvátních tlumočnických strategií začínajícími tlumočníky při simultánním tlumočení v médiích. V teoretické části se věnujeme tlumočení v médiích, jsou zde popsány problémy, se kterými se tlumočník může při tlumočení potýkat a navrženy taktiky a strategie k jejich řešení. Uvádíme model úsilí a věnujeme se hodnocení

kvality tlumočení a v další části práce hodnotíme kvalitu tlumočnického výstupu. V praktické části pak na základě analýzy problematických úseků transkriptu tlumočnických nahrávek tří studentů ukážeme, zda tito začínající tlumočníci volí adekvátní tlumočnická řešení a strategie, zda čerpají svých teoretických poznatků a jsou schopni je uplatnit v praxi.

Anotace v AJ

The present bachelor thesis deals with selection of adequate strategies and methods of novice interpreters in simultaneous interpreting in the media. The theoretical part deals with media interpreting, describes problems which can occur during interpretation and proposes possible methods and strategies. It presents the Effort Model and introduces interpretation quality assessment for further use in the second part of the thesis. In the second part of the thesis is based on the analysis of a transcription of three students and their interpretation of problematic segments of the original speech, the objective being to discover whether these novice interpreters select adequate strategies and apply their theoretical knowledge in practice.